

Arbetsmarknadsutsikterna

HÖSTEN 2018 BLEKINGE LÄN

Prognos för arbetsmarknaden 2019

ARBETSFÖRMEDLINGEN
SWEDISH PUBLIC EMPLOYMENT SERVICE

Text: Victor Tanaka, 010-487 67 09
Arbetsförmedlingen, Analysavdelningen

Eftertryck tillåten med angivande av källa.

Arbetsförmedlingen 2018-12-12

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Konjunkturläget i Blekinge län	6
3	Prognos över sysselsättning och arbetslöshet	9
4	Efterfrågan på arbetskraft	14
5	Näringsgrenar	17
5.1	Jord- och skogsbruk	18
5.2	Industri	19
5.3	Byggverksamhet.....	23
5.4	Privata tjänster	24
5.5	Offentliga tjänster	27
6	Utbudet av arbetskraft	30
6.1	Nyanlända.....	30
6.2	Åldrandeeffekten	30
6.3	Arbetskraften under prognosperioden	31
6.4	Fördjupningsruta: Vad händer med arbetskraften till 2025?	31
7	Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen	35
7.1	Arbetslöshetens utveckling	35
7.2	Arbetslöshetens sammansättning.....	38
8	Utmaningar på länets arbetsmarknad	41
9	Bilagor	43
9.1	Bilaga 1: Metod och urval.....	43
9.2	Bilaga 2: Definitioner.....	44
9.3	Bilaga 3: Efterfrågeindikator för näringslivet i Riket	46
9.4	Bilaga 4: Inskrivna arbetslösa fördelade på enskilda grupper i Blekinge län	47
9.5	Bilaga 4: Inskrivna arbetslösa med ”utsatt ställning” fördelade på enskilda grupper i Blekinge län	47

1 Sammanfattning

Exporten dämpar inbromsningen i svensk ekonomi

Efter förra årets starka och överraskande återhämtning i världsekonomin har den balanserade uppgången åter ruckats av ekonomier i otakt. Inte minst är det Europas överraskande starka tillväxt som i år mattats längre än väntat. En rekordstark arbetsmarknad tyder ändå på en fortsatt stark efterfrågan från den viktiga europeiska exportmarknaden. Svensk verkstadsindustri gynnas dessutom av fortsatt stark investeringskonjunktur i omvärlden och goda ekonomiska utsikter för våra viktigaste exportländer. Den totala inhemska efterfrågan i Sverige blir den svagaste sen 2012 så exporten förväntas verka emot en kraftigare inbromsning i svensk ekonomi. Men då krävs att Europas tillväxt tar fart och snart börjar infria förväntningarna inför nästa år.

Byggandet och industrin håller igång efterfrågan i Blekinge

Liksom på riksnivå har befolkningstillväxten i Blekinge dämpats de senaste åren, vilket tyngt såväl den offentliga som den privata tjänstesektorns efterfrågan. Efter rekordstarka år 2015 och 2016 har befolkningstillväxten i länet nästan bromsat in helt. Det har tydligt dämpat efterfrågan efter 2016 års historiskt starka sysselsättningstillväxt (+ 3,2 %). Inom det offentliga är det endast utbildningssektorn som skapar nya jobb nästa år och bedömningen är att den offentliga sektorn totalt sett står för en svag minskning, den första sen 2012. Hotell- och restaurangbranschens sysselsättningstillväxt ökar från en redan hög nivå i år och framförallt är det restaurangerna som har expansiva anställningsplaner. Även it-sektorn redogör för fortsatt positiva utsikter men totalt sett växer den privata tjänstesektorn i betydligt svagare takt 2019. Till största del är det bemanningsbranschen och handeln som tynger, efter mycket starka år 2017 respektive 2018. Den privata tjänstesektorn står trots det för flest nya jobb i Blekinge även nästa år. Till skillnad mot utvecklingen i framförallt storstadslänen redovisar byggföretagen i länet rekordstor efterfrågan. Industrins tillväxt stärks och breddas tack vare mer positiva utsikter inom bildindustrin, vilket gör att antalet anställda växer för tredje året i rad. Byggbolagen, hotell- och restaurangbranschen, it-sektorn samt industrin går emot den allmänna trenden men avmattningen fortsätter under 2019 och 400 nya jobb skapas (+ 0,6 %). Sysselsättningstillväxten blir betydligt svagare än i år (+ 1,2 %) och framförallt förra året (+ 1,7 %), men framstår ändå som förhållandevis god jämfört med den svaga tillväxten under första halvan av det här årtiondet.

Svag ökning av arbetskraften och fortsatt minskande arbetslöshet

Inflödet av nyanlända till arbetskraften har sjunkit drastiskt i år, till de lägsta nivåerna sen 2013. Inflödet ökar något nästa år men flera små årskullar i 20-årsåldern och svagare konjunktur innebär ändå att arbetskraftens ökning fortsätter att dämpas, för tredje året i rad efter den rekordstora ökningen 2016 (+ 1 150). Arbetskraften ökar med knappt 100 personer nästa år, vilket är den svagaste utvecklingen sen 2014, då arbetskraften senast minskade i länet. Det innebär att den långsiktigt minskande trenden för arbetslösheten i

länet, sedan 2013, fortsätter. Bedömningen är att i genomsnitt 7 030 personer kommer att vara arbetslösa under kvartal fyra i år, en minskning med 470 personer (eller 6 %) jämfört med samma period 2017. Prognosen för 2019 är att minskningen fortsätter men i svagare takt. Det fjärde kvartalet nästa år är 6 720 personer inskrivna som arbetslösa, en minskning med 310 personer (eller 4 %). Som andel av den (prognosticerade) registerbaserade arbetskraften var den relativa arbetslösheten 9,8 procent under det fjärde kvartalet förra året. Arbetslösheten sjunker till 9,2 procent under det fjärde kvartalet i år för att fortsätta att minska till 8,7 procent under samma period nästa år.

Den strukturella arbetslösheten har ökat under 10-talet och stora behov väntar under 20-talet

I år förväntas Blekinge ha passera toppen av den här högkonjunkturen. Ändå kommer 9,2 procent av arbetskraften vara arbetslösa, jämfört med 5,4 procent vid den förra konjunkturtoppen, 2007. Även på riksnivå är skillnaden stor och förklaras av att den strukturella arbetslösheten ökat, i första hand till följd av flyktinginvandringen. Blekinge liksom övriga Sverige står därmed inför den viktiga uppgiften att kompetensförsörja mot stora förestående behov inom näringsliv (bygg, it och industrin) och offentlig sektor (skola samt vård och omsorg) och samtidigt sänka den strukturella arbetslösheten. Den här långsiktiga matchningen är en särskilt stor utmaning i Blekinge, där arbetslösheten sedan 2007 gått från att vara i nivå med riksgenomsnittet till att nu ligga långt över. Med en relativ arbetslösheten på samma nivå som riksgenomsnittet skulle 5 230 vara inskrivna som arbetslösa i Blekinge under det fjärde kvartalet, ungefär 1 700 färre än förväntat. Arbetslösheten i länet är dessutom högre trots att andelen utrikes födda i befolkningen fortfarande ligger under det nationella genomsnittet.

Kommunerna i Blekinge har en helt avgörande roll för att lyckas med den mångfacetterade uppgiften att kompetensförsörja mot 20-talets stora behov. I egenskap av huvudman för grund-, gymnasie- och vuxenskolan har kommunerna en nyckelroll när det gäller inspiration och vägledning samt för att skapa attraktiva yrkesutbildningar. Det gäller både ungdomar och nyanlända, och att involvera arbetsgivare är en beprövad framgångsfaktor som måste tas tillvara. Vidare äger kommunerna viktiga beslut för den framtida kompetensförsörjningen i egenskap av att vara den helt dominerande arbetsgivaren för några av de viktigaste yrken som behöver utbildas till 20-talet. Det innebär att långsiktiga investeringar som kommunerna gör för att betraktas som attraktiva arbetsgivare också gör det mer attraktivt för individer att utbilda sig till exempelvis undersköterskor, förskollärare och specialpedagoger. Slutligen behöver kommunerna även införa ordnade strukturer för kompletterande kompetensförsörjning, i syfte att låta bristyrken fokusera på sin kärnkompetens samtidigt som grupper med svagare ställning på arbetsmarknaden får en värdefull möjlighet till etablering på arbetsmarknaden.

2 Konjunkturläget i Blekinge län

Inbromsningen i svensk ekonomi dämpas av exportefterfrågan

För två år sedan levererade världsekonomin den svagaste ekonomiska tillväxten sen 2009, under ett årtionde som kännetecknats av ekonomisk-politisk osäkerhet, låg produktivitetstillväxt, vikande världshandel och en nedjusterad tillväxtbana. Men under andra halvan av 2016 hade ekonomiska indikatorer vänt uppåt och mot slutet av året påbörjades en oväntad och efterlängtd, bred acceleration av ekonomisk tillväxt bland världens större ekonomier.¹

För ett år sedan var bilden av den globala ekonomin fortfarande ljus och fortsatte att spå på förväntningarna, men under det gångna året har den balanserade uppgången i världsekonomin åter ruckats av ekonomier i otakt. Under det första kvartalet i år saktade tillväxten i västvärlden in. Ekonomin i USA har fortsatt att imponera efter den tillfälliga svackan men i Europa har inbromsningen visat sig vara mer utdragen än väntat. Med den historiskt långa högkonjunkturen i USA har räntehöjningar följt i en situation med låga eller negativa centralbanksräntor runt om i världen. Det har gett styrka åt dollarn men därmed också problem för så kallade tillväxtländer med skulder i dollar, som Argentina i väst och Turkiet öst. Samtidigt har utsikterna för de större tillväxtekonomierna – Kina, Indien och Brasilien – av olika anledningar justerats ner. Som ännu en börda har den ekonomisk-politiska osäkerheten i omvärlden fått nytt bränsle i år, av handelspolitiska konflikter mellan USA och Kina samt budgetbråk och brexitförhandlingar inom EU. Efter ett par år av stadigt stigande ekonomisk optimism reviderade IMF ner tillväxtförväntningarna för den globala BNP:n i sin senaste prognos, för första gången sen juli 2016. Den samspelta uppgången i världsekonomin blev kortvarig och världsekonomin nådde sin tillväxttopp, för den här gången, någon gång under det förra och det innevarande året.

Flera nyanser i omvärldsläget pekar ändå mot stark internationell efterfrågan för svenska varor och tjänster nästa år. Europa är Sveriges överlägset viktigaste exportmarknad och även om indikatorer vänt nedåt under året ligger de kvar på höga nivåer. Arbetsmarknaden i Europa har nu stärkts i över fem år och fortsätter att bygga upp européernas köpkraft. Antalet sysselsatta i EU har aldrig varit fler, arbetslösheten är den lägsta sen månadsmätningarna började i januari 2000 och den sjunker i samtliga medlemsländer. Även EU är nu helt återhämtat från finans- och skuldskrisens härjningar och med undantag för Storbritannien signalerar våra viktigaste handelspartners goda tillväxtutsikter för det närmaste året. Tyskland, vårt viktigaste exportland, är tillsammans med Sverige ett av de länder i Europa som är inne i en högkonjunktur. En annan positiv utveckling för svensk export de senaste åren är att Norge och Finland tagit sig ur svåra ekonomiska situationer. Den europeiska ekonomin fortsätter också att stöttas av det låga ränteläget samtidigt som

¹ Omvärldsbeskrivningen i detta avsnitt bygger på konjunkturrapporter från framförallt IMF, Konjunkturinstitutet, SEB och Teknikföretagen. Se även avsnitt 5.2.

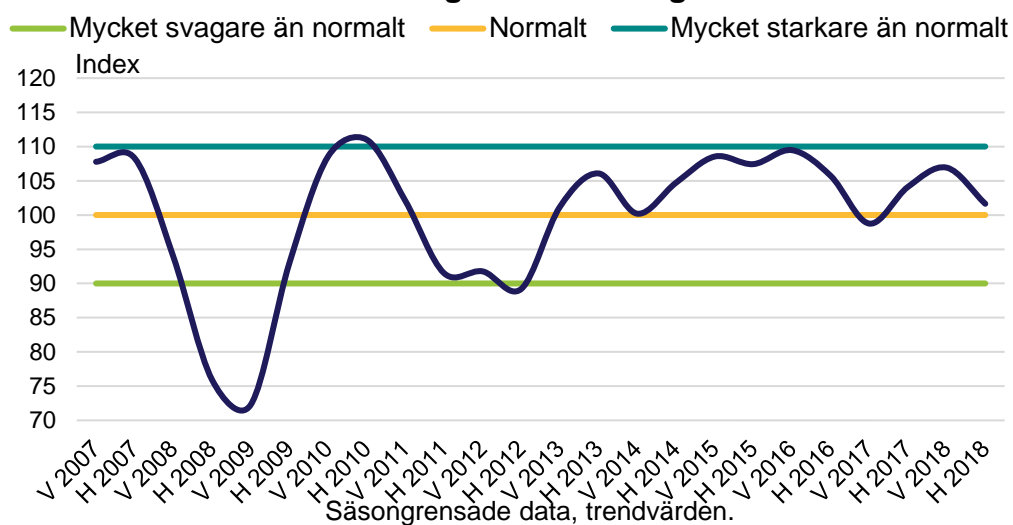
både Europa och USA ser ut att ha påbörjat övergången från en starkt kontraktiv (2011-2013) till en expansiv finanspolitik. En sista draghjälp för svensk export är att de utvecklade ekonomierna befinner sig i en uppåtgående investeringscykel, där försummade investeringar efter finanskrisen och låga räntor idag fortsätter att stimulera långsiktiga investeringar. Det är särskilt välkommet för den verkstadstunga svenska industrin. Kombinerat med utvecklingen för Sveriges viktigaste exportmarknader ger det förutsättningar för svensk export att ta marknadsandelar på den globala exportmarknaden under 2019.

Nästa år väntas exporten stå för det största bidraget till svensk BNP-tillväxt. Det blir första gången och också det största bidraget sen 2015, då BNP växte med hela 4,5 procent. De senaste åren har svensk ekonomi drivits på av mycket starka investeringar, i framförallt bostäder, samt omfattande offentlig konsumtion till följd av den så kallade flyktingkrisen. Tillväxten i den offentliga konsumtionen har bromsat in tvärt sedan förra året och investeringstillväxten i svensk ekonomi dämpas i år för att helt upphöra 2019. Hushållens konsumtion har varit en viktig drivkraft bakom svensk ekonomisk tillväxt under 10-talet, även om tillväxttakten dämpats varje år sen 2015. Hushållens konsumtionstillväxt har dämpats tydligt i år och avmattningen ser ut att fortsätta nästa år. Finanspolitiken antas gå från en expansiv budget det innevarande valåret till en neutral 2019, samtidigt som sysselsättningstillväxten dämpas ganska påtagligt. Därtill väntas Riksbanken ha påbörjat sin räntehöjningsbana nästa år. Den totala inhemska efterfrågan i Sverige – konsumtionen och investeringarna, från hushåll, företag och den offentliga sektorn – blir den svagaste sen 2012. Under förutsättning att efterfrågan från Europa återhämtar sig dämpar exporten inbromsningen i svensk ekonomi. I år väntas den expansiva valbudgeten och ökad export under andra halvåret till slut bidra till en BNP-tillväxt i nivå med förra årets 2,1 procent. Arbetsförmedlingens prognos är att tillväxten 2018 blir 2,2 procent. Nästa år fortsätter dämpningen trots att exportens bidrag till svensk ekonomi blir större. Prognosen för 2019 är att BNP-tillväxten blir 1,8 procent.

Bygandet och industrin håller igång efterfrågan i Blekinge

I Blekinge nådde den regionala ekonomin sin kulmen under 2016. Efterfrågan på offentliga tjänster stod för en exceptionell ökning det året, som följd av rekordstor asylinvandring till Sverige såväl 2014 som 2015. Länets befolkning stod för en historiskt stor ökning 2015 och 2016 vilket också drev upp efterfrågan i näringslivet. Samtidigt expanderade bilindustrin i hög takt och byggandet i länet hade tagit fart. Våren 2016 noterades den högsta nivån på Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator på sex år (Figur 1).

Diagram 1: Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet i Blekinge län

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Liksom på riksnivå har befolkningstillväxten i Blekinge dämpats de senaste åren och den privata tjänstesektorns efterfrågan har tyngt efterfrågeindikatorn. Sedan den senaste mätningen, i våras, har efterfrågeindikatorn i länet liksom på riksnivå minskat påtagligt. I Blekinge förklaras det av en anmärkningsvärt svag befolkningsökning, som i sin tur ligger bakom en stark minskning av efterfrågan för länets företag inom den privata tjänstesektorn. Till skillnad mot den sammantagna utvecklingen för hela riket redovisar byggföretagen i Blekinge fortsatt ökande efterfrågan. Höstens mätning visar en ny rekordnivå för länet samtidigt som framförallt Stockholms län men även Västra Götaland och i mindre utsträckning Skåne står bakom den andra kraftfulla nedgången på riksnivå det här året. Tillsammans med industrin håller byggandet uppe efterfrågan för näringslivet i länet, som enligt efterfrågeindikatorn nu ligger något över det historiska genomsnittet. I Blekinge och totalt för hela riket har industrin redovisat en påtagligt högre efterfrågan på sina produkter sedan 2017. I höstens prognosundersökning noteras en marginell minskning i såväl länet som hela riket men på båda nivåerna handlar det om en efterfrågan över det historiska genomsnittet. Även i Blekinge har den offentliga sektorns efterfrågan bromsat in påtagligt jämfört med 2016 och den utvecklingen ser ut att förstärkas nästa år. Sammantaget redogör länets arbetsgivare för en fortsatt inbromsning av den efterfrågan de möter. Det handlar om en påtagligt dämpad ökningstakt av den ekonomiska aktiviteten under 2019 men från 2016 års exceptionellt starka konjunkturtopp. Industrins efterfrågan och byggandet håller uppe efterfrågan nästa år, som historiskt sett framstår som förhållandevis god.

3 Prognos över sysselsättning och arbetslöshet

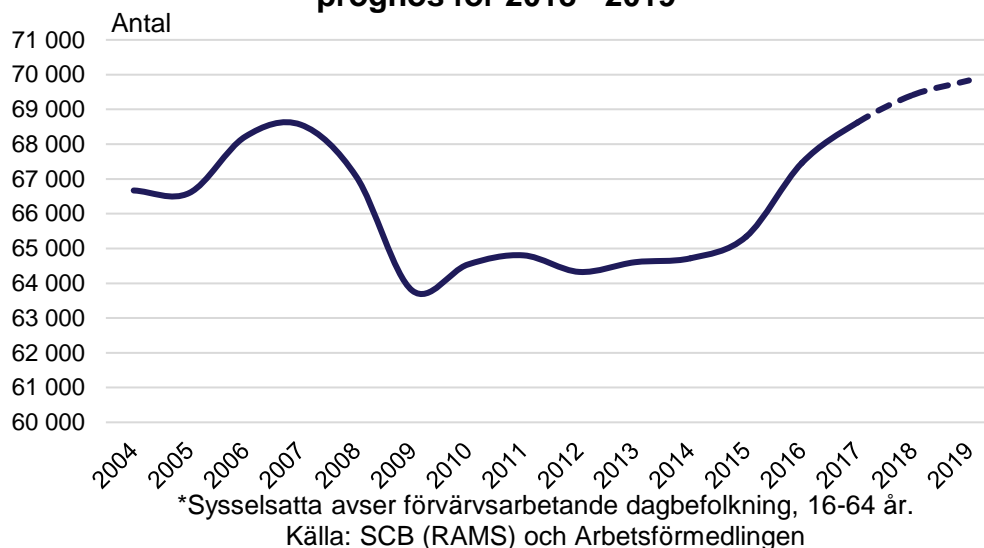
Antalet sysselsatta ökar men jobbtillskottet blir mindre

Efter en svag sysselsättningsutveckling under större delen av det här årtiondet nådde tillväxten under 2015 (+ 1,0 %) nästan samma nivåer som under den korta och intensiva återhämtningen 2010 (+ 1,2 %).² 2016 stod Blekinge för en rekordstark sysselsättningstillväxt (+ 3,2 %), som också var den starkaste bland samtliga län i Sverige. Både den privata och offentliga tjänstesektorn stod med god marginal för de starkaste tillväxtsiffrorna under 10-talet samtidigt som byggsektorn också bidrog till jobbskapandet. Bedömningen är att länets industri kom in i en bredare uppgångsfas mot slutet av det året för att 2017 åter mäktas med positiv sysselsättningstillväxt, för första gången på sex år.³ Även inom byggandet fick sysselsättningstillväxten ytterligare fart, men framförallt är det den dämpade befolkningstillväxten som antas ha påverkat utvecklingen i länet förra året. Det bromsade in tillväxten inom både den privata och offentliga tjänstesektorn och sammantaget är bedömningen att sysselsättningen ökade med nästan 1 170 personer (+ 1,7 %) 2017. Det innebär en rejäl inbromsning jämfört med rekordåret 2016 men likväl den näst starkaste tillväxtsiffran efter finanskrisens utbrott (2007-2008). Mot slutet av förra året uppgick antalet förvärvsarbetande i Blekinge till drygt 68 600 personer, vilket för första gången är fler än nivån precis innan finanskrisen.

² Se "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016: Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2016, s. 11) för en mer utförlig beskrivning av sysselsättningens utveckling under de senaste åren.

³ Arbetsförmedlingens prognos bygger på SCB:s registerbaserade sysselsättningsstatistik RAMS. Statistiken har en produktionstid på nästan ett år vilket innebär att 2017 års sysselsättningsstatistik inte finns tillgänglig förrän i slutet av det här året.

**Diagram 2: Sysselsatta* 16-64 år i Blekinge län
prognos för 2018 - 2019**

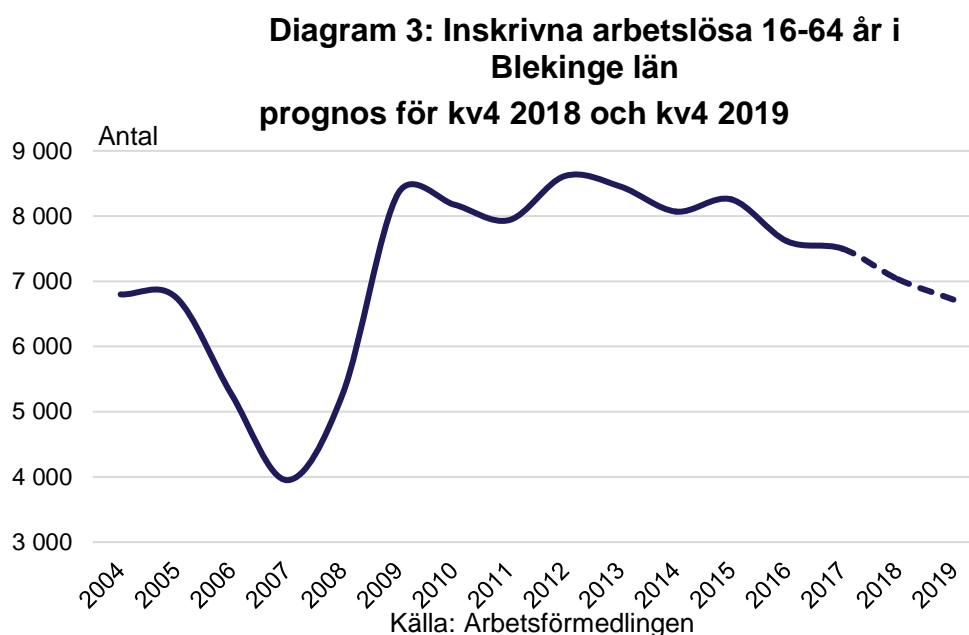
Hittills i år har befolkningsökningen i länet fortsatt att dämpas och inbromsningen förväntas fortsätta under hela prognosperioden (2018 och 2019). Byggverksamheten i länet har fortsatt att expandera snabbt i år. Den privata och offentliga tjänstesektorns tillväxttakt dämpas ytterligare, men fortfarande från höga nivåer. Blekinges industri tyngs av att bilindustrins tillväxt stannat upp men övriga delar av industrin växer ändå tillräckligt för att åter generera ett positivt men den här gången svagt jobbtillskott. Prognosen är att sysselsättningen i länet totalt sett ökar med drygt 870 personer (+ 1,2 %) 2018. Nästa år fortsätter avmattningen inom den privata och offentliga tjänstesektorn. För den senare är det endast inom utbildningssektorn som nya jobb skapas och bedömningen är att den offentliga sektorn totalt sett står för en svag minskning, den första sen 2012. Hotell- och restaurangbranschens sysselsättningstillväxt ökar nästa år från en redan stark nivå i år, men totalt sett växer den privata tjänstesektorn i betydligt svagare takt 2019. Den privata tjänstesektorn står trots det för flest nya jobb i Blekinge även nästa år. Men framförallt är det byggsektorn som utmärker sig, med ökad tillväxttakt och det största jobbtillskottet på många år. Även industrins tillväxttakt ökar 2019 till följd av en bredare tillväxt. Tillsammans går näringarna emot den allmänna trenden i länet och sammantaget är bedömningen att drygt 400 nya jobb (+ 0,6 %) skapas 2019.

Arbetslösheten minskar

Framförallt finanskrisen (2008-2009), men senare även skuldkrisen i Europa (2011-2012), fick stora konsekvenser också för Blekinges arbetsmarknad. Det totala antalet arbetslösa⁴ i

⁴ Begreppet "inskrivna arbetslösa" är Arbetsförmedlingens officiella arbetslöshetsmått och ibland används "arbetslösa" som förkortning i texten (se "Definitioner", Bilaga 2). Detta verksamhetsmått är det som är närmast jämförbart med Sveriges officiella och internationellt jämförbara arbetslöshetsmått från AKU, som tillhandahålls av SCB.

länet mer än fördubblades under den perioden men sedan 2012 har den långsiktiga trenden varit minskande (se Diagram 3). Under 2013 och 2014 var sysselsättningstillväxten svagt positiv och minskningen av arbetslösheten förklarades av minskande arbetskraft. Från 2015 har arbetskraften ökat kraftigt och 2016 var ökningen rekordstor, framförallt till följd av inflödet till arbetskraften som beror på flyktinginvandring och registrering av nyanlända via Arbetsförmedlingens Etableringsuppdrag (i fortsättningen Etableringen). Förra året dämpades sysselsättningens tillväxt samtidigt som arbetskraftens ökning bromsade in i ännu högre grad.

Under prognosperioden (2018-2019) fortsätter arbetskraftens ökning att dämpas tillräckligt för att upprätthålla arbetslöshetens minskande trend. Inflödet till arbetskraften via Etableringen har sjunkit drastiskt i år, till de lägsta nivåerna sen 2013. Inflödet ökar något nästa år men fortsätter att ligga kring de förhållandevis låga nivåerna från i år. Små kullar i den lägre 20-årsåldern började ge en dämpande effekt på inflödet till arbetskraften redan förra året och åldrandeeffekten blir som starkast nästa år, då 65-årskullen i länet dessutom blir den största på ett par år. En tredje faktor som bidrar till att snabbt minska arbetskraftens ökningstakt är den försvagade konjunkturen. Bedömningen är att i genomsnitt 7 030 personer kommer att vara arbetslösa under kvartal fyra i år, vilket är en minskning med 470 personer (eller 6 %) jämfört med samma period 2017. Prognosen för 2019 är att antalet fortsätter att minska men i svagare takt. Det fjärde kvartalet 2019 är något fler än 6 720 personer inskrivna som arbetslösa, en minskning med 310 personer (eller 4 %). Som andel av den prognosticerade arbetskraften var den relativa arbetslösheten 9,8 procent under det fjärde kvartalet förra året, en minskning jämfört med en arbetslöshet

på 10,1 procent året innan. Arbetslösheten sjunker till 9,2 procent under det fjärde kvartalet i år för att fortsätta att minska till 8,7 procent under samma period nästa år.⁵

Stora regionala skillnader

Finanskrisen 2008-2009 var i huvudsak en extern kris och i Sverige drabbades exportindustrin hårdast. Även därefter har det varit storstadslänen som främst stått för jobbtillväxten i landet, tack vare arbetsmarknader med större branscbredd och en dominerande privat tjänstesektor. Som industrilän var Blekinge ett av de hårdast drabbade länen i riket, även om man räknar in den korta men kraftfulla återhämtningen i landet omedelbart efter finanskrisåren.⁶ Förutom Blekinge återfinns också industritunga Västmanlands och framförallt Gävleborgs län bland de län i Sverige som har allra högst arbetslöshet. Men ur ett arbetslöshetsperspektiv har de likaledes industritunga och storleksmässigt likartade Smålandslänen klarat sig betydligt bättre än Blekinge. I första hand gäller det Jönköpings län och i stor utsträckning även Västmanlands län.

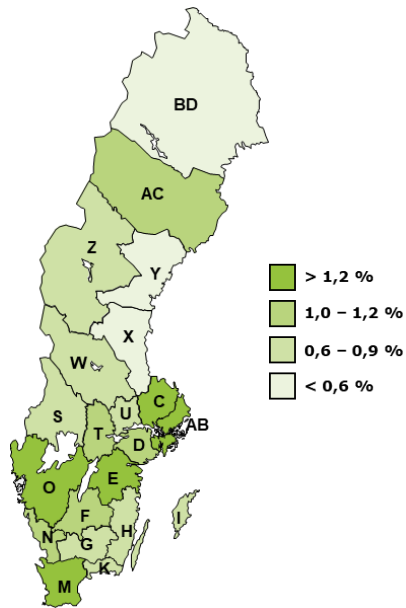
De senaste årens trend med storstadslänen som lokomotiv för jobbtillväxten har fortsatt men under den korta återhämtningen från andra halvan av 2013 till första halvan av 2014 visade även andra län styrka, däribland Blekinge. Efter det och fram till början av 2016 har Blekinges arbetsmarknad präglats starkt av att det procentuella inflödet av nyanlända varit oproportionerligt stort i länet. Under 2015-2016 har Blekinge gynnats av den offentliga sektorns expansion i Sverige och att landets motorfordonsindustri haft en stark utveckling. Denna kombination av för länet så gynnsamma förutsättningar förstärkte varandra som mest 2016 och fram till början av 2017. Bedömningen är att sysselsättningstillväxten dämpats påtagligt och successivt därefter, men från 2016 års mycket hög tillväxttakt. Utvecklingen ser också ut att ha bromsat in mer hastigt än för riket i stort, där sysselsättningstillväxten och bristproblematiken stannat kvar på förhållandevis höga nivåer.

Efter att ha agerat jobbmotor i länet under flera år vänder jobbtillväxten från den offentliga sektorn till en svag minskning nästa år. Arbetsgivarna från den privata tjänstesektorn redovisar också tydligt dämpade rekryteringsplaner. Efter en exceptionellt stark konjunkturuppgång 2016 och 2017 blir sysselsättningstillväxten i Blekinge åter svagare än i de flesta övriga län under prognosperioden (2018-2019) (Figur 1). Utflyttningen från länet har varit stark i år och fortsätter nästa år. Det gör att arbetslösheten fortsätter att minska i relativt snabb takt. Men även vid slutet av 2019 väntas Blekinge ha en av de allra högsta arbetslöshetsnivåerna i landet (8,7 %), tillsammans med Gävleborg (8,8 %), Skåne (8,7 %) och Södermanland (8,4 %) (figur 2).

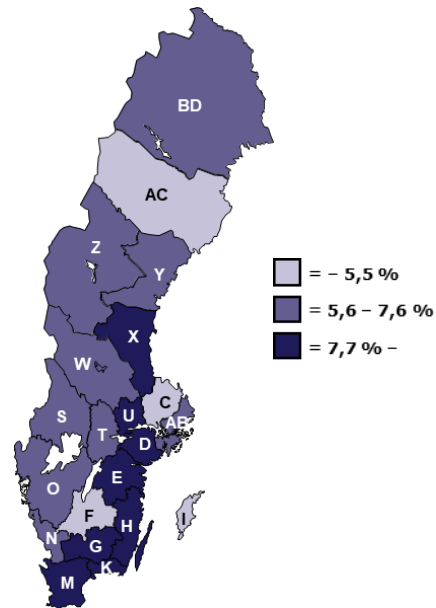
⁵ För perioden 2016-2019 avses arbetslösheten som andel av den prognosticerade arbetskraften, vilket skiljer sig från den registerbaserade arbetskraften (se "Definitioner", Bilaga 2). Som andel av den prognosticerade arbetskraften blir arbetslösheten 10,4 procent 2016, 10,2 procent 2017, samt 9,4 procent i år och 8,9 procent nästa år (kvartal fyra).

⁶ Se "Arbetsmarknadsutsikterna, hösten 2012 Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2012, s. 10-11) för mer utförlig jämförelse av sysselsättningens utveckling i Blekinge jämfört med andra län och branschvis under och efter finanskrisen.

Figur 1: Sysselsättningsförändring (%), länsprognoser för 2018 (kvartal 4 2017 till kvartal 4 2018) (16-64 år).

Figur 2: Inskrivna arbetslösa, länsprognoser för 2018 (kvartal 4) (16-64 år, som andel av Registerbaserad arbetskraft)

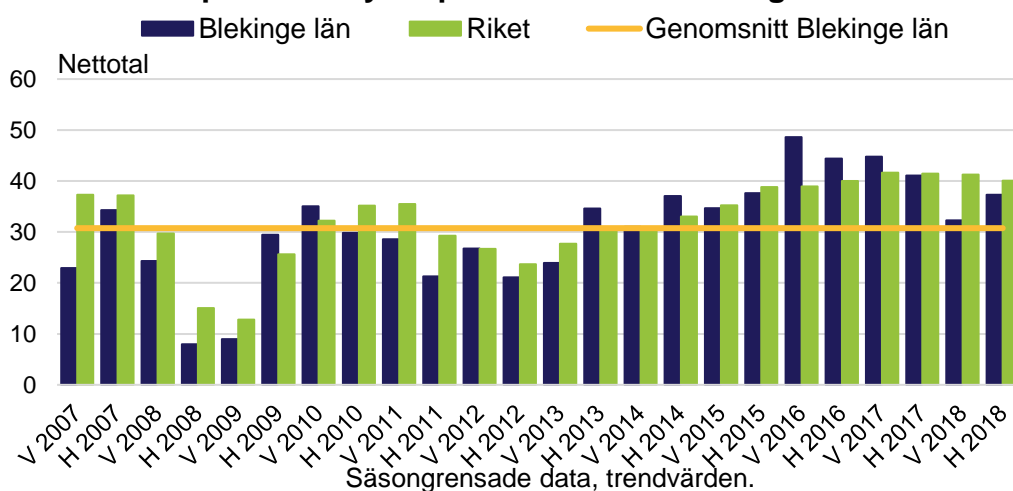

AB	Stockholm	I	Gotland	U	Västmanland
C	Uppsala	K	Blekinge	W	Dalarna
D	Södermanland	M	Skåne	X	Gävleborg
E	Östergötland	N	Halland	Y	Västernorrland
F	Jönköping	O	Västra Götaland	Z	Jämtland
G	Kronoberg	S	Värmland	AC	Västerbotten
H	Kalmar	T	Örebro	BD	Norrboten

4 Efterfrågan på arbetskraft

Diagram 1 ovan ger en delvis avvikande bild än diagram 4 nedan, som visar förväntningarna på ett års sikt (istället för "närmaste sex månader" i Diagram 1) och när det gäller anställningar (istället för "verksamhetens utveckling" i Diagram 1). Även där är det endast näringslivet som utgör underlaget och en tydlig skillnad är att anställningsplanerna i höstens undersökning är i nivå med de tidigare toppnivåerna från 2010. Den klart högsta nivån under hela tidsserien noterades under den kraftiga höjningen våren 2016 och därefter har arbetsgivarna signalerat en tydlig nedtrappning av anställningsplanerna på ett års sikt. Höstens prognosundersökning visar den första ökningen sedan våren 2016, vilket främst har att göra med den ökade efterfrågan som industrins och byggsektorns arbetsgivare väntar sig det närmaste året. Men Diagram 4 överskattar den totala utvecklingen i länet eftersom det exkluderar arbetsgivarna från den offentliga sektorn, som sammantaget redovisar en nedgång under 2019.

Diagram 4: Privata arbetsgivare som planerar att utöka sin personalstyrka på ett års sikt i Blekinge län

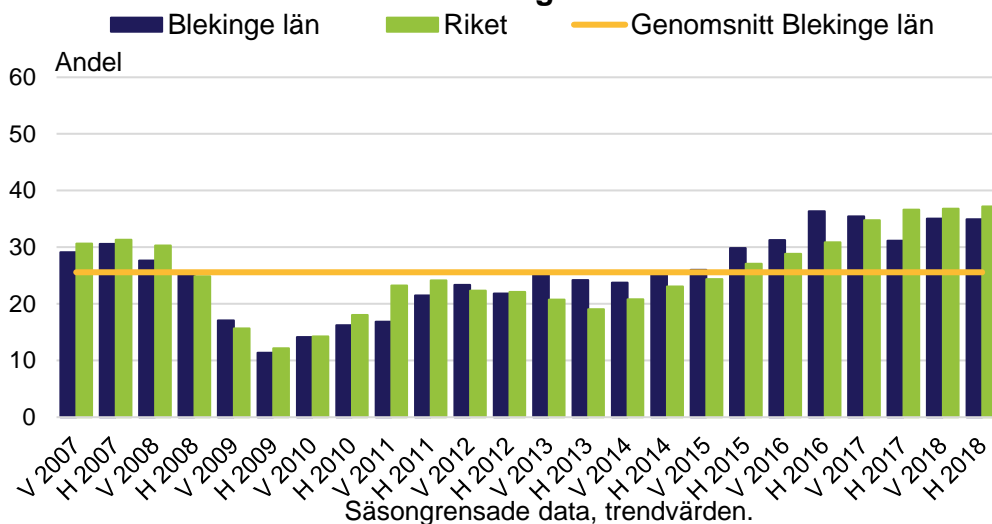

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Kompetensförsörjningen i länet har nästan genomgående försvårats sedan 2009 och fram till rekordnivåerna 2016, med undantag för en period efter att sysselsättningstillväxten kom av sig 2012 och en bit in på 2013 (diagram 5 och 6). Det gäller både näringslivet och den offentligt finansierade tjänstesektorn. Arbetsgivarnas bristproblematik är fortsatt mycket hög trots att sysselsättningstillväxten tydligt dämpats. Både diagram 5 och 6 visar att trenden varit stigande under 10-talet, till synes opåverkad av att antalet arbetslösa varit historiskt hög under samma period. Anledningen är att den höga arbetslösheten till övervägande del förklaras av nyanlända som registreras som arbetslösa. Däremot har antalet arbetslösa som generellt sett har en starkare ställning på arbetsmarknaden minskat kraftigt sedan 2013 och ligger nu under lägstanivåerna som registrerades i samband med finanskrisens utbrott (se diagram 17). Det beror dels på ett snabbt förbättrat konjunkturläge sedan 2015. Men det förklaras också av att historiskt stora pensionsavgångar under första halvan av 10-

talet de senaste åren följts av rekordsmå ungdomskullar, samtidigt som pensionsavgångarna fortsätter att vara stora. Under 2016 ökade bristtalen betydligt snabbare i Blekinge än riksgenomsnittet och även i år noteras samma utveckling, även om skillnaderna inte är lika stora och i första hand gäller de offentliga arbetsgivarna.

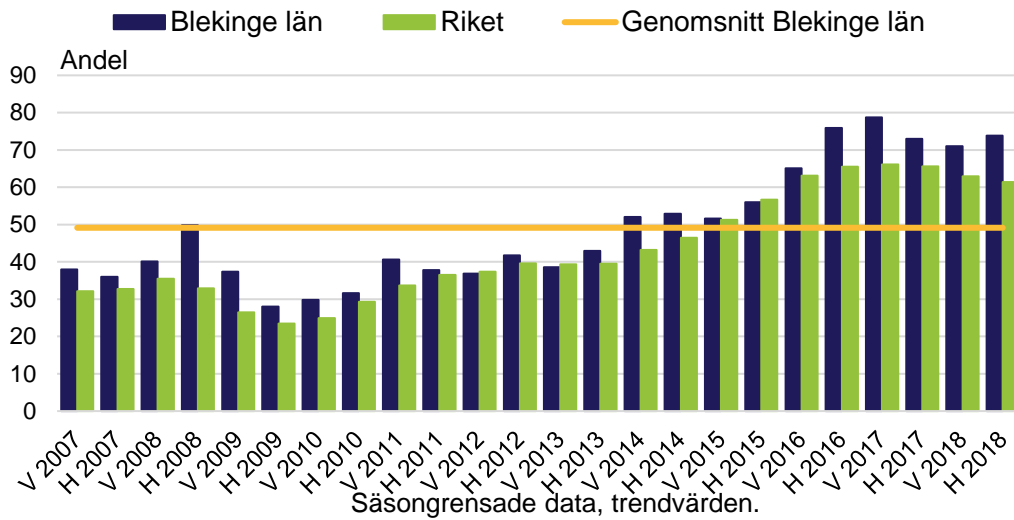
Diagram 5: Brist på arbetskraft i Blekinge län, privata arbetsgivare

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Inom den offentliga sektorn har rekryteringsproblemen ökat sedan i våras och nivåerna som redovisas sedan 2016 i Blekinge ligger långt över tidigare rekordnoteringar. En förklaring till den allvarliga situationen är den kraftigt ökade efterfrågan från framförallt vård- och omsorgssektorn men också utbildningssektorn sedan 2013. Sedan förra året har den offentliga sektorns expansionstakt dämpats påtagligt så höstens ökning av bristtalen i diagram 6 går emot den utvecklingen, även om ökningen inte är så stark. Den prognosticerade minskningen av antalet sysselsatta inom den offentliga sektorn 2019 förväntas minska bristtalen något det kommande året. Inom den privata sektorn väntas bristtalen istället öka det kommande året. Det är en följd av fortsatt ökad arbetskraftsefterfrågan från den privata tjänstesektorn samtidigt som ökningstakten tilltar bland både bygg- och industriföretagen.

Diagram 6: Brist på arbetskraft i Blekinge län, offentliga arbetsgivare

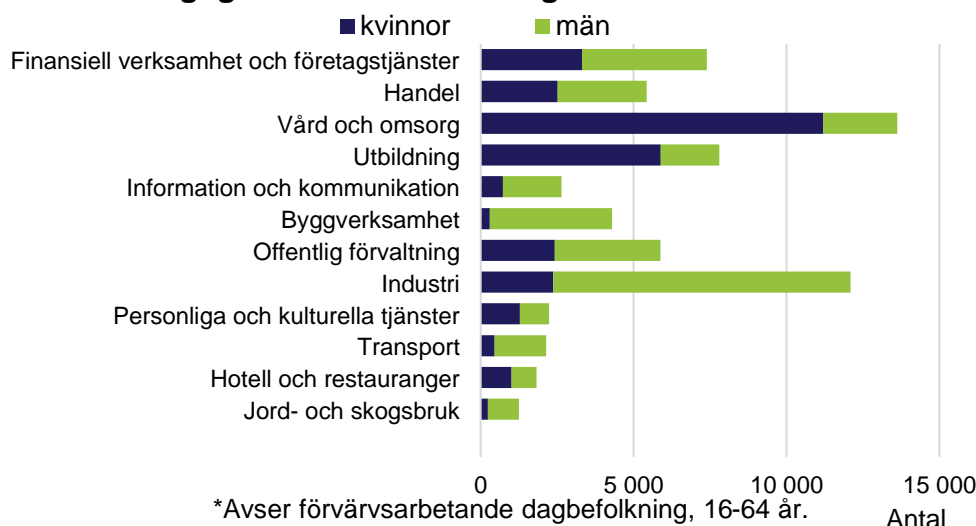

Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

5 Näringsgrenar

Jämfört med Sverige i sin helhet har Blekinge en betydligt mindre andel sysselsatta inom den privata tjänstesektorn. Vid slutet av 2016 sysselsatte den privata tjänstesektorn i länet 32 procent av samtliga sysselsatta. Det är den lägsta andelen i Sverige och kan jämföras med snittet för hela landet som är 44 procent. Karakteristiskt för Blekinge är att en relativt stor andel är sysselsatta inom den offentliga sektorn, motsvarande drygt fyra av tio av arbetstillfällena som finns i länet. Blekinge är därtill ett industrilän, där nästan var femte sysselsatt är anställd av ett industriföretag.

Diagram 7: Antal förvärvsarbetande* efter näringsgren och kön i Blekinge län 2016

I ett tidsperspektiv som sträcker sig tillbaks till tiden före finanskrisens utbrott (2007-2008) har sysselsättningens utveckling varit övervägande positiv i Blekinge under 00-talet, och så sent som vid slutet av 2007 hade länet över 68 600 sysselsatta. Blekinge var dock ett av de län som drabbades hårdast av finanskrisen. Förklaringen till att krisen slog särdeles hårt mot Blekinge går att finna i branschstrukturen. Finanskrisen slog i Sverige till som en industrikras och länen med omfattande sysselsättning inom industrin blev särskilt hårt drabbade. 2015 tog sysselsättningstillväxten i länet fart igen och vid slutet av 2017 förväntas antalet sysselsatta i länet ha kommit upp i nivåerna som gällde vid slutet av 2007.

Sammansättningen har dock ändrats. Den största skillnaden är att industrins anställda minskat med en fjärdedel. Istället har de sysselsatta på länets hotell och restauranger ökat med nästan en tredjedel inom under samma period och även it-sektorn och företagstjänster har ökat mycket kraftigt. Inom den offentliga sektorn har de procentuella ökningarna inte varit lika dramatiska, men vård- och omsorgssektorn har stått för den antalsmässigt största ökningen under perioden. Även utbildningssektorn har bidragit med en betydande sysselsättningsökning. Under prognosperioden (2018-2019) skapas drygt 1 180 nya jobb i länet och byggsektorn (350 nya jobb) och den

privata tjänstesektorn (600 nya jobb) står för åtta av tio av de nya jobben. Procentuellt sett står byggsektorn för den klart starkaste tillväxten bland samtliga näringar och inom den privata tjänstesektorn är det hotell- och restaurangbranschen samt it-sektorn som sticker ut med starkast tillväxtsiffror.

5.1 Jord- och skogsbruk

I Blekinge arbetar mer än 1 250 personer inom näringskategorin *Jordbruk, skogsbruk och fiske* och branschen utgör utifrån ett sysselsättningsperspektiv en liten del av arbetsmarknaden. Jämfört med riket som helhet har Blekinge län en förhållandevis hög sysselsättning inom jord- och skogsbruk, med 1,9 procent av jobben jämfört med 1,3 procent för riket som helhet. Inom länet finns en stor spridning vad gäller andelen arbetstillfällen inom näringen: från fem procent i Sölvesborg, med opropotionerligt stor andel sysselsatta inom jordbruk och fiske, till drygt en procent i Karlskrona. I länet står jordbruket för nästan sex av tio anställda och skogsbruket för nästan fyra av tio, medan fiske och vattenbruk sysselsätter omkring fem procent inom den övergripande näringskategorin.

Under flera årtionden har antalet sysselsatta inom *Jordbruk, skogsbruk och fiske* minskat trendmässigt och från slutet av 80-talet till början av 00-talet halverades andelen sysselsatta i länet. Fiskerinäringen utplånades nästan helt i samband med 90-talskrisen men har därefter växt, om än från mycket låga nivåer. Jordbruket har hela tiden varit dominerande bland branschgrupperingens tre näringar och stod också för tre fjärdedelar av det totala sysselsättningstappet under nämnda period. Procentuellt sett stod skogsbruket för den klart största sysselsättningsminskningen. Men näringen uppvisade under 00-talet en mycket kraftig sysselsättningstillväxt, som också vida överstiger den kraftiga tillväxt som noteras på riksnivå, för att därefter stabiliseras kring dagens nivåer. Det senaste decenniet har antalet sysselsatta inom *Jordbruk, skogsbruk och fiske* i Blekinge fortsatt att minska, men i historiskt sett svag takt.

Urvalet i Arbetsförmedlingens prognosundersökning är för litet för den här delen av näringslivet för att användas som prognosunderlag för *Jordbruk, skogsbruk och fiske* i Blekinge. Näringen har dock minskat påtagligt under 10-talet, framförallt de senaste åren (2014-2016) då ett av åtta av arbetstillfällena i länet försvann. På nationell nivå går det att urskilja en del orsaker och olika utvecklingar bakom den minskande trenden. Det gäller bland annat hög ålder bland de verksamma och svårigheter att attrahera arbetskraft, fortsatta rationaliseringar samt fördyrande regelverk. Investeringstakten har varit låg vilket talar för att utvecklingen med allt färre lantbruksföretag kommer att fortgå. Den torra sommaren i år har påverkat lantbruksföretagen kraftigt och följdverkningar av den kommer att påverka näringen även efter prognosperioden.

Efterfrågan på svenskt nötkött är stor men betalningsviljan motsvarar inte kostnaderna så konkurrensen från importerat kött, som ökat under lång tid, ligger kvar på en hög nivå. Som en effekt av torkan och foderbristen har antalet slaktade djur ökat vilket medför ytterligare prispress på nötkött. Även invägningen av mjölk har minskat

i Sverige till förmån för länder som Danmark, Storbritannien och Tyskland. Den ökade produktionen i dessa länder leder till sjunkande mjölkpriser. Foderbristen kommer sannolikt innebära att både lönsamheten i företagen och invägningen av mjölk fortsätter minska i Sverige. Efter blandat jordbruk är det nötköttproduktion och därefter mjölkproduktion som är de klart största näringarna inom jordbruket. Grisproducenterna i Sverige har genomgått flera stålbad de senaste tio åren och många producenter har avvecklat sin verksamhet. De som är kvar är starkt rationaliserade men investeringsviljan är låg. Även här har antalet slaktade djur ökat samtidigt som priserna fallit. Framtidsutsikterna för svensk grisproduktion är relativt stabil men verksamheten är mycket liten i Blekinge.

Det finns också en del ljuspunkter inom den övergripande näringen. Hos skogsbruket är stämningläget mer optimistiskt och utsikterna bättre. Efterfrågan på skogsråvara är stor och priserna har gått upp. Men bristen på kvalificerad arbetskraft och ogynnsamt väder har medfört att aktiviteten i skogen inte har kunnat motsvara efterfrågan. En annan positiv utveckling nationellt är att hästverksamheterna växer stadigt, med allt större intresse för framförallt ridsporten. Det har också varit ett lyft att ridsporten från och med 2018 räknas som friskvård, och alltfler vuxna väljer att aktivera sig i sporten. Hästägare har drabbats hårt av torkan eftersom de mycket sällan har egen foderproduktion. Men stora regionala variationer förekommer och verksamheten är mycket begränsad i länet. En av de delbranscher som har gått bäst de senaste åren är kyckling- och äggproduktion. De har heller inte drabbats lika hårt av torkan, tack vare andra fodermedel och avsaknad av beteskra. Även den här näringen är liten i länet. Frukt- och grönsaksodling står däremot för en relativt stor del av jordbrukets anställda i Blekinge och har gått framåt i Sverige, särskilt den ekologiska och framförallt beroende på den höga inhemska efterfrågan. Frukt- och grönsaksodling är personalkrävande och en hämmande faktor är svårigheterna att hitta arbetskraft.

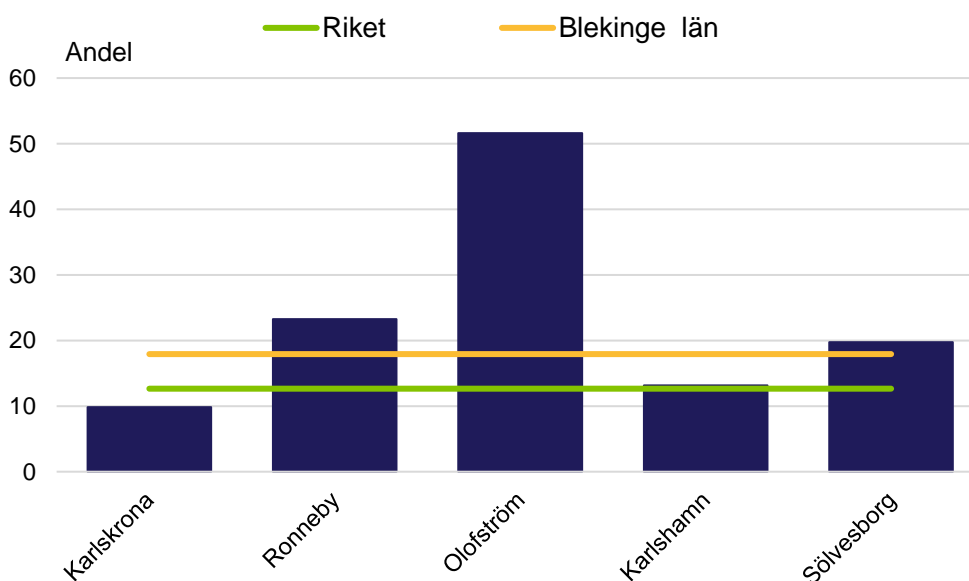
5.2 Industri

Efter Smålandslänen och Västmanlands län är det Blekinge som har störst andel industrisysselsatta. Av länets 12 största privata arbetsgivare återfinns åtta inom industrin vilket sätter sin prägel på hela Blekinges näringsliv. Den största enskilda industrinäringen är tillverkningen av motorfordon, som har sin kärna i Olofström. Denna industrigren sysselsätter direkt mer än var femte industrianställd och breder ut sig i ett kluster med underleverantörer i flera led, både i och utanför länet. Industrin i Olofström anställer mer än hälften av de sysselsatta i kommunen (se Diagram 8) vilket gör den till den näst mest industriberoende arbetsmarknaden i landet.⁷ Utöver tillverkningen av motorfordon finns ett brett spektrum av industriell verksamhet. Där

⁷ Med 52 procent industrisysselsatta är det endast den mindre kommunerna Gnosjö (58 %), i Jönköpings län, som har arbetsmarknader med starkare beroende till industrin. Bland de angränsande länen återfinns Emmaboda (47 %) i Kalmar län, Perstorp (42 %) i Skåne samt Markaryd (45 %) och Uppvidinge (46 %) i Kronoberg med mycket höga motsvarande andelar. Därtill angränsar skånska och också starkt industriintensiva Bromölla (31 %) till Sölvesborg. I "Genuint sårbara kommuner" (2011, Tillväxtverket och Svenskt Näringsliv) listas Olofström som den fjärde mest sårbara kommunen i Sverige på grund av det starka beroendet till Volvo personvagnar.

ingår bland annat livsmedelsproduktionen samt tillverkning av elektronik, de två största industrigrenarna i länet efter motorfordonsindustrin. Tillsammans är de nästan lika stora som motorfordonsindustrin men koncentrerade kring Sölvesborg och Karlshamn i väst respektive Ronneby och Karlskrona i öst. Andra stora industrigrenar utgörs av metallvaruindustrin, maskintillverkningen samt tillverkningen av gummi- och plastvaror. Industrin i länet producerar i huvudsak varor med lågt förädlingsvärde och företagen är ofta underleverantörer till större företag.⁸ Under krisåren 2008 och 2009 försvann 2 800 industrijobb från länet och återhämtningen därefter har inte varit i närheten av det antalet. Sammantaget erbjuder Blekinges industri nästan 12 100 arbetstillfällen,⁹ motsvarande var femte sysselsatt i Blekinge och exklusive de som hyrs in från bemanningsbranschen. Bland länets tre större kommuner är det Ronneby som sticker ut med avvikande hög andel industrianställda, som i huvudsak återfinns inom tillverkningen av elektronik samt gummi- och plastvarutillverkning. Det finns bara ett tiotal kommuner i Sverige som både har en större befolkning och mer industriintensiv arbetsmarknad än Ronneby. Karlskrona är den enda kommunen i länet med en andel industrianställda som är lägre än riksgenomsnittet.

Diagram 8: Andel förvärvsarbetande* inom industrin per kommun i Blekinge län 2016

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.
Källa: SCB (RAMS)

⁸ "Småland- Blekinge, OECD Territorial Review", OECD, 2011.

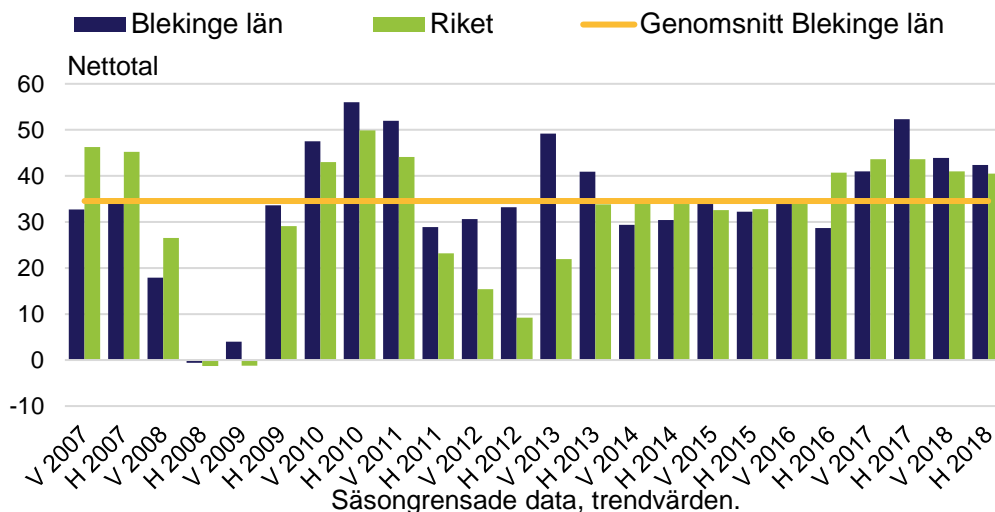
⁹ Inklusive underkategorin *Energiförsörjning och miljöverksamhet*, som sysselsatte knappt 800 personer 2016.

Bredare och mognare tillväxtfas för Blekinges industri

Under de senaste årtiondena har svensk export endast minskat i direkt samband med de två största ekonomiska världskriserna, år 1991 och 2009. Mot den bakgrunden visar den knappa exportminskningen som registrerades för Sverige som helhet under 2013, tillsammans med den svaga ökningen året innan, en historiskt svag exportmarknad. Då hade den svenska kronan stärkts under flera år och nådde sin starkaste nivå våren 2013. Därefter har växelkursen snabbt tappat i värde och exporttillväxten åter tagit fart. Svenska kronan började visserligen förstärkas igen under det andra kvartalet 2015, men efter brexitomröstningen har förstärkningen av växelkursen hejdat. Bland annat har försvagningen av kronan drivits på av övertygande interventioner som Riksbanken gjort i linje med sin uttalat exportstimulerande penningpolitik. Sedan 2014 har styrräntan i Sverige sänkts mer än i både USA och euroområdet.

Utvecklingen i omvärlden fortsätter att bekräfta att en ny investeringscykel tog fart förra året, vilket i första hand gynnat maskinindustrin. Vid sidan om den exceptionellt starka tillväxt som svensk motorfordonsindustri presterat sedan början av 2015 har maskinindustrin nu tagit fart och axlat rollen som den andra drivande kraftkällan för svensk export. Exporten fick förnyad fart i början av 2016 och är nu inne i en mognare tillväxtfas. Det innebär bredare bristsignaler, anställning av inhyrd personal, mycket högt orderläge och inte minst en tillväxt som nu även omfattar andra industrigrenar än motorfordonsindustrin. Under det gångna året har trävaruindustrin mött en minskande efterfrågan i takt med att bostadsbyggandet bromsat in, men utöver maskinindustrin har också metallindustrin haft en god produktionsutveckling i år. Produktionstillväxten förväntas fortsätta nästa år för både motorfordonsindustrin och maskinindustrin, som är de mest exportintensiva industrigrenarna i Sverige. Den mest expansiva tillväxtfasen för dessa nyckelgrenar inom svensk industri inträffade 2015 respektive 2017, så förväntningarna inför 2019 bygger på en mer balanserad industriuppgång.

Hittills i år har svensk export inte infriat förväntningarna, men order- och omvärldsläget pekar mot att utvecklingen får ett positivt trendbrott under det sista kvartalet i år. Den breddade efterfrågan för svensk export förväntas ändå resultera i att exporten blir det viktigaste bidraget till Sveriges BNP-tillväxt 2019. Bortom prognosperioden (2018-2019) finns däremot flera faktorer som pekar mot en inbromsning i den svenska exporttillväxten. Senast i början av nästa år inleds sannolikt en räntehöjningsbana som kommer att vara jämförelsevis stark och öka efterfrågan på den svenska kronan. Överhuvudtaget ser den historiska perioden med unikt expansiv penningpolitik på världens finansmarknader ut att ha passerat. Höjda världsmarknadsräntor kommer därmed att dämpa investeringsviljan, som i hög grad burit den svenska exporttillväxten de senaste åren. Den påbörjade övergången mot en mer expansiv finanspolitik i västvärlden kan delvis kompensera. Men i USA:s fall handlar det om en procyklisk stimulering av ekonomin under en historiskt lång högkonjunktur, vilket bör ge en snabbare väg mot en lågkonjunktur. Med USA:s ekonomiska storlek innebär en inhemsk lågkonjunktur en tung börda att bära för den globala konjunkturen.

Diagram 9: Förväntningsläget inom industrin för kommande sex månader i Blekinge län

Säsongrensade data, trendvärden.
Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

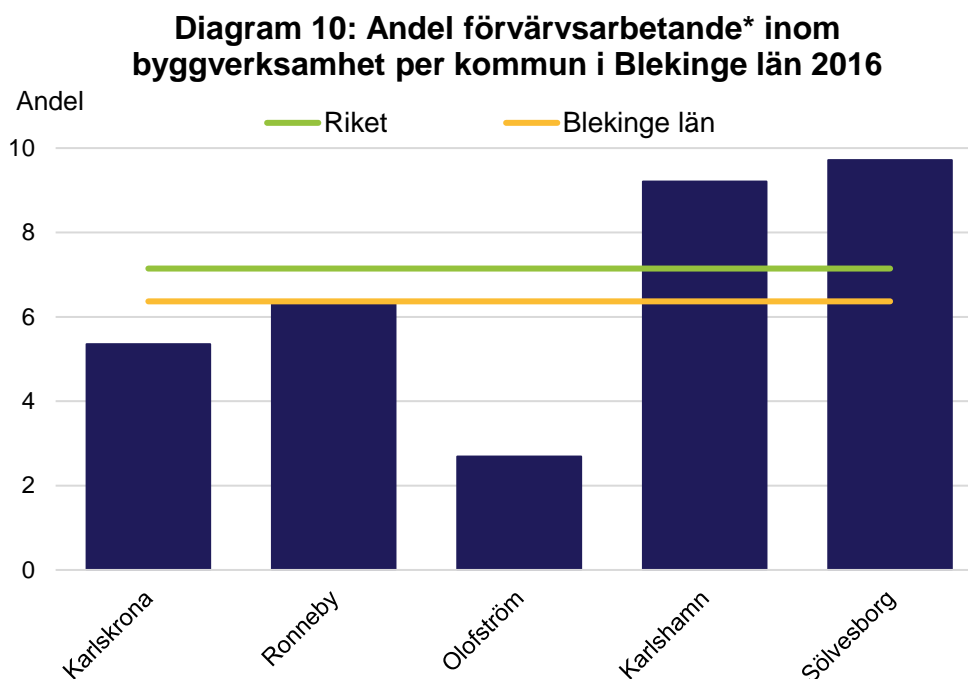
Diagram 9 visar att förväntningsläget bland industriföretagen i Blekinge etablerat sig på en hög nivå sedan 2017, även om nettotalen sjunkit efter den starka uppgången hösten 2017.¹⁰ Industrin i Sverige och i synnerhet Blekinge har haft draghjälp av motorfordonsindustrin sedan 2015. I Blekinge har förutom bil- även varvsindustrin i Karlskrona anställt eller hyrt in flera hundra nya medarbetare de senaste åren. Mot slutet av 2016 breddades efterfrågan inom industrin och bedömningen är att antalet industrianställda ökade kraftigt förra året (+ 2,0 %), för första gången sedan 2011 och trots en mycket stor ökning av inhyrd personal. Under det innevarande året har utvecklingen bromsat in nästan helt (+ 0,3 %), till stor del beroende på att bilindustrin vänt den starka utvecklingen till stora personalminskningar. Även elektronikindustrin har tyngt industrin, med samma svaga utveckling som tidigare under det här årtiondet. Men samtliga övriga större industrigrenar i länet liksom alla mindre tillsammans redogör för betydande sysselsättningstillväxt under det här året. Industriarbetsgivarna redovisar också en mycket kraftig minskning av den inhyrda personalen, vilket tyder på en mognare tillväxtfas som möjliggör att en stor del av den inhyrda personalstyrkan kan erbjudas en anställning. Maskin-, metall- liksom varvsindustrin sticker ut med mycket starka tillväxtsiffror, som med undantag för varvsindustrin dämpas påtagligt, men fortsätter att vara positiva nästa år. Antalet anställda inom länets industri fortsätter ändå att växa under 2019 (+ 0,6 %), till stor del beroende på att bilindustrin åter expanderar personalmässigt. Både metall- och varvsindustrin förväntas fortsätta att presteras mycket starka tillväxtsiffror och livsmedelsindustrin ökar sin anställningstakt nästa år. Samtidigt avstannar den kraftiga minskningen av inhyrd personal nästan helt och hållet nästa år, vilket tyder på att länets industriföretag

¹⁰ "Förväntningsläget" mäts av det så kallade nettotale, som räknas som andelen företag som tror att efterfrågan på verksamhetens produkter kommer att öka kommande sex månader minus andelen som tror att efterfrågan kommer att minska. Ett positivt nettotal indikerar därmed att andelen som tror på ökande verksamhet är större än andelen som tror på en minskning. Se "Definitioner", Bilaga 2.

planerar för en period där betydligt fler anställs direkt. Blekinges industri förväntas därmed öka antalet anställda för tredje året i rad, vilket inte inträffat på över tio år.

5.3 Byggverksamhet

I Blekinge arbetade nästan 4 300 personer inom *Byggverksamhet* under 2016, motsvarande sex procent av de sysselsatta. Det är en något lägre andel än för riket som helhet och det är endast industrilänen Jönköping och Kronoberg som har en lägre andel i Sverige. I Blekinge finns överlägset störst andel sysselsatta i Sölvesborg, följt av Karlshamn, och andelen är avvikande låg på framförallt Olofströms industritunga arbetsmarknad (Diagram 10). Mer än sju av tio inom byggbranschen arbetar med *Specialiserad bygg och anläggningsverksamhet* (SNI 2007-kategori 43), en verksamhet som omfattar installationselektriker, VVS-arbetare, golvläggare, målare, snickare och flera andra vanligt förekommande hantverksyrken. Var femte byggarbetare i Blekinge återfinns inom *Byggande av hus* (SNI 2007-kategori 41) och knappt en av 10 inom *Anläggningsarbeten* (SNI 2007-kategori 42).

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

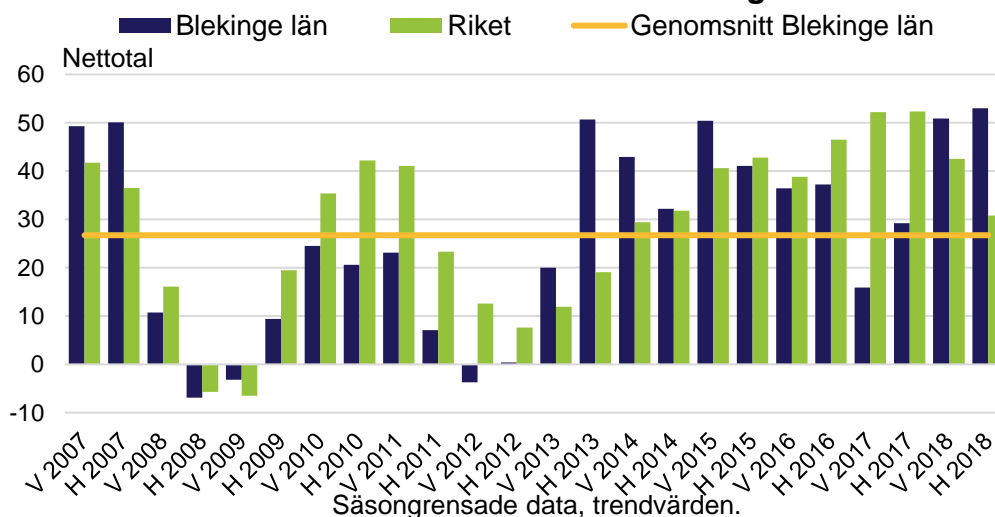
Källa: SCB (RAMS)

Byggandet i länet når nya rekordnivåer 2019

Specialiserad bygg och anläggningsverksamhet är också den näring som drev på den kraftiga tillväxten inom byggbranschen under återhämtningsåren 2010 och 2011, med det återinförda så kallade rot-avdrag från 2008 som en underliggande stimulerande

effekt. Den allmänna nedgången i ekonomin under 2012 påverkade även byggbranschen i länet, som totalt sett minskade i sysselsättning det året och gjorde det för första gången sedan 2009. Även 2013 drabbades av en betydande sysselsättningsnedgång för branschen. Det var första gången på flera år som antalet sysselsatta minskade två år i rad och under 2014 minskade sysselsättningen igen. I mindre kommuner (mindre än 75 000 invånare) tog bostadsbyggandet fart först under 2013-2014 och de därpå följande åren (2015 och 2016) noterades den klart starkaste sysselsättningstillväxten (+ 4 respektive 2 %) i Blekinge sedan åtminstone 2008, en bra bit över de starka tillväxtsiffror som branschen presterade 2010 och 2011 (+ 3 respektive 2 %). Bedömningen är att byggbranschen kommer fortsätta att leverera historiskt starka tillväxtsiffror för 2017 och 2018, på nästan fyra procent respektive år. Bostadsbyggandet har tappat rejält med fart på nationell nivå (diagram 11), men nedgången drivs till stor del av utvecklingen i framförallt Stockholms men också Västra Götalands län. Även i det tredje storstadslandet, Skåne, redovisar byggföretagen en stor nedgång i förväntad efterfrågan. I övriga Sverige varierar utvecklingen och Blekinge är ett av de län där förväntningsläget ökat jämfört med i våras. Den positiva trenden sedan våren 2017 fortsätter därmed och prognosen är att sysselsättningstillväxten inom byggbranschen i Blekinge blir rekordstark 2019, motsvarande 220 nya jobb (+5 %). Bostadsbyggarna i länet redovisar exceptionellt starka tillväxtsiffror för både i år och nästa år, men det är en kraftig uppväxling av anställningsplanerna inom *Specialiserad bygg och anläggningsverksamhet* som gör att byggverksamheten i länet når sin kulmen nästa år.

Diagram 11: Förväntningsläget inom byggverksamhet för kommande sex månader i Blekinge län

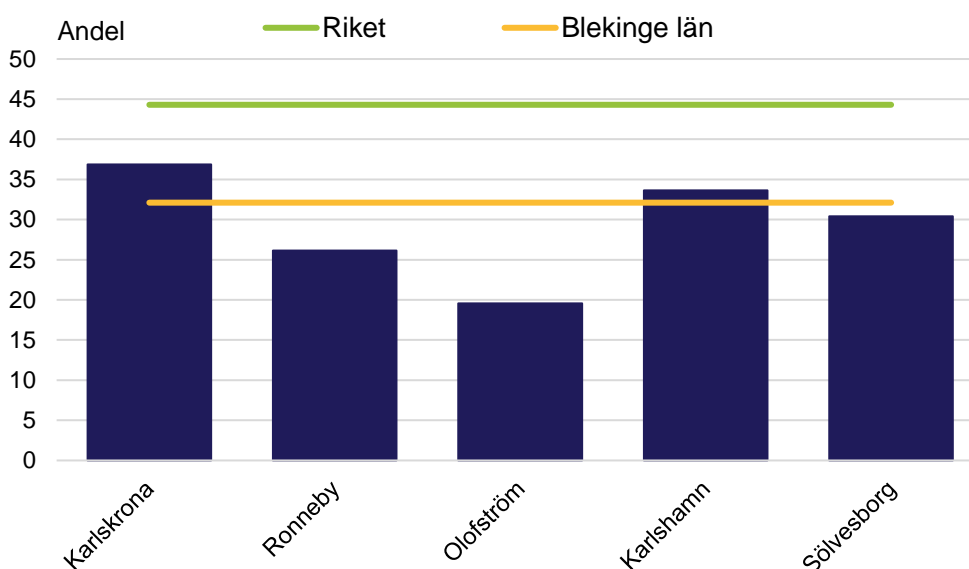
Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

5.4 Privata tjänster

Till den privata tjänstesektorn räknas branscherna *Handel, Transport, Hotell och restaurang, Information och kommunikation, Finans- och försäkringsverksamhet, Företagstjänster* samt *Kulturella och personliga tjänster*. Den privata tjänstesektorn

omfattar således ett stort antal vitt skilda yrken, som kan kopplas till allt från avancerade konsultuppdrag och medieverksamheter till mindre utbildningskrävande verksamheter inom handeln, hotell- och restaurangverksamhet samt lokalvård. Totalt sysselsätter dessa branscher nästan 21 700 människor i Blekinge, eller 32 procent av arbetstillfällena i länet. I jämförelse med övriga Sverige är detta en mycket låg andel. I riket som helhet jobbar 44 procent inom de privata tjänstenäringarna. I storstadsregionerna är det över hälften som gör det och det finns inget annat län som har en lika underdimensionerad privat tjänstesektor som i Blekinge. Olofström har exceptionellt låg andel sysselsatta inom den här delen av arbetsmarknaden och tillhör det tjugotal kommuner i Sverige där endast omkring var femte sysselsatt räknas till den privata tjänstesektorn (diagram 12). Likaledes industritunga Ronneby avviker också starkt med tanke på att det handlar om en medelstor kommun.

Diagram 12: Andel förvärvsarbetande* inom privata tjänster per kommun i Blekinge län 2016

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

Källa: SCB (RAMS)

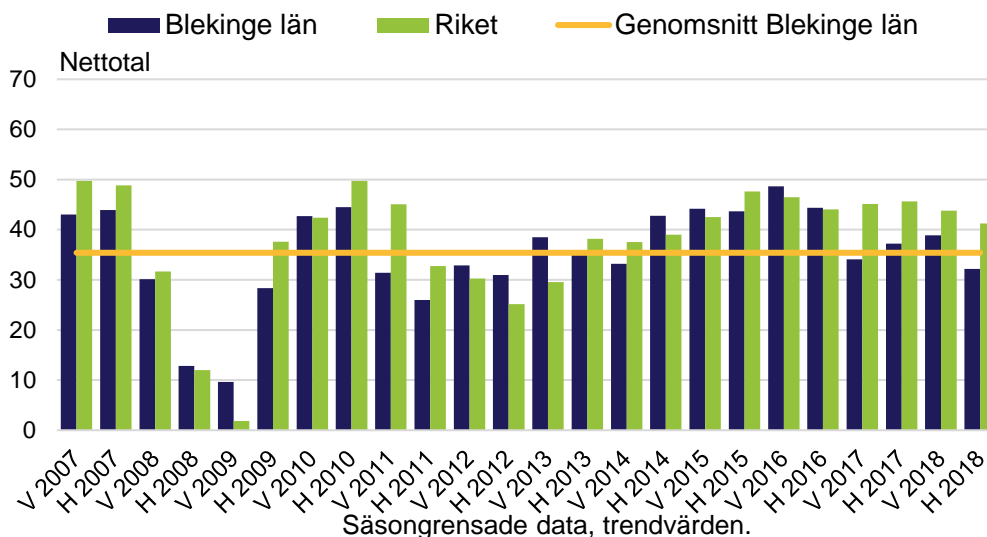
I Blekinge har sysselsättningsutvecklingen för den privata tjänstesektorn inte varit entydigt positiv under de senaste 10 åren, vilket varit fallet i riket som helhet. 2007-2016 har sysselsättningen i länet visserligen ökat inom *Hotell och restaurang*, *Information och kommunikation*, *Företagstjänster* samt inom *Personliga och kulturella tjänster*, men arbetstillfällena har minskat inom *Handel*, *Transport* samt *Finans- och försäkringsverksamhet*. Det totala antalet anställda inom den privata tjänstesektorn har ökat med sju procent under perioden men, så gott som hela uppgången registrerades under 2016. För riket som helhet har den privata tjänstesektorn varit något av en sysselsättningsmotor och ökat med 14 procent under samma period.

Den privata sektorn är störst i Karlskrona och Karlshamn men andelen sysselsatta ligger fortfarande långt under rikssnittet. En stor del av förklaringen till skillnaden i sysselsättningsstruktur finns i kommunernas befolkningsunderlag. En liten, och tills nyligen krympande befolkning (Olofström och Ronneby), begränsar den lokala marknadens storlek eftersom tjänsteföretag primärt levererar sina tjänster lokalt. På mindre orter blir efterfrågan för liten som underlag för att försörja ett varierat utbud av tjänsteföretag. Det kan handla om allt från IT-konsulter, revisionsbyråer samt bank- och arkitektkontor, till byggtreprenörer, konferensanläggningar, biosalonger och salladsbarer. Tjänsteföretag står således fler anställda i mer befolkade städer eller pendlingsregioner, vilket även gäller relativt sett, som andel av det totala antalet sysselsatta på den lokala arbetsmarknaden. Sex av 10 arbetstillfällen som skapats i Sverige under 10-talets första hälft tillhör den privata tjänstesektorn. I Blekinge är den privata tjänstesektorn mest utvecklad i Karlshamn och Sölvesborg, när det gäller verksamheter som huvudsakligen har privata hushåll som slutkonsumenter, samt i Karlskrona, när det gäller verksamheter som huvudsakligen har företag som slutkonsumenter.

Sysselsättningstillväxten fortsätter men i allt svagare takt

Efter toppnoteringen 2016 har förväntningsläget sedan förra året sjunkit till nivåer kring det historiska genomsnittet för den privata tjänstesektorn i Blekinge (diagram 13). Utvecklingen är samstämmig med rekryteringsplanerna för samtliga näringar som hör till den privata tjänstesektorn, som alla visar att de 2016-2017 passerade en efterfrågetopp. Efter en ganska kraftig minskning av antalet sysselsatta inom den privata tjänstesektorn 2013 (- 2,2 %) bromsade minskningen in 2014 (- 0,5 %). Utvecklingen vändes till en förhållandevis stark uppgång 2015 (+ 1,2 %) som blev exceptionellt stark året efter (+ 6,2 %). Nedgångsperioden kan förmodligen kopplas till befolkningsminskningen i Blekinge under 2011-2012, som var den första minskningen i länet sedan de första åren efter millennieskiftet. 2013 ökade befolkningen igen, året efter var ökningen mycket kraftig och 2015 registrerades den största befolkningsökningen i länet sedan åtminstone slutet av 60-talet, dit den tillgängliga statistiken sträcker sig. Den nya trenden med kraftigt ökad befolkning, på grund av invandringen till länet, har skapat en ökad efterfrågan från hushållen och året efter överträffades 2015 års rekordhöga befolkningstillväxt. Förra året mer än halverades befolkningsökningen, men var trots det på en historiskt hög nivå. Under det innevarande året fortsätter befolkningsökningen att bromsa in och blir sannolikt den svagaste sen 2012, då folkmängden minskade. Bedömningen är att ökningen av antalet sysselsatta fortsatte att vara mycket hög förra året (+ 2,1 %) och dämpas något i år (+ 1,7 %). Nästa år blir inbromsningen mer påtaglig (+ 1,0 %), men med drygt 220 nya jobb fortsätter den privata tjänstesektorn att stå för det enskilt största bidraget till jobbskapandet i länet.

Diagram 13: Förväntningsläget inom privata tjänster för kommande sex månader i Blekinge län

Säsongrensade data, trendvärden.
Källa: Arbetsförmedlingens intervjuundersökningar

Näringsen företagstjänster låg bakom den rekordstarka sysselsättningsökningen 2016. Bemanningsföretagen antas ha stått för en stor del av sysselsättningsökningen och till stor del som svar på industrins ökade efterfrågan. Ökningstakten har dämpats därefter och arbetsgivarna signalerar kraftigt minskad efterfrågan av inhyrd personal för det kommande året. Det är den viktigaste förklaringen till en förhållandevis svag ökning av antalet anställda inom företagstjänster nästa år, trots att de två andra större undernäringarna (*Fastighetservice samt skötsel och underhåll av grönytor*, SNI 81, samt *Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet; teknisk provning och analys*, SNI 81) redogör för mycket optimistiska anställningsplaner. Istället är det hotell- och restaurangbranschen samt IKT-sektorn (informations- och kommunikationsteknologisektorn) som står för den absolut starkaste tillväxttakten. Tillsammans står de för mer än hälften av de nya jobb som den privata tjänstesektorn skapar 2019.

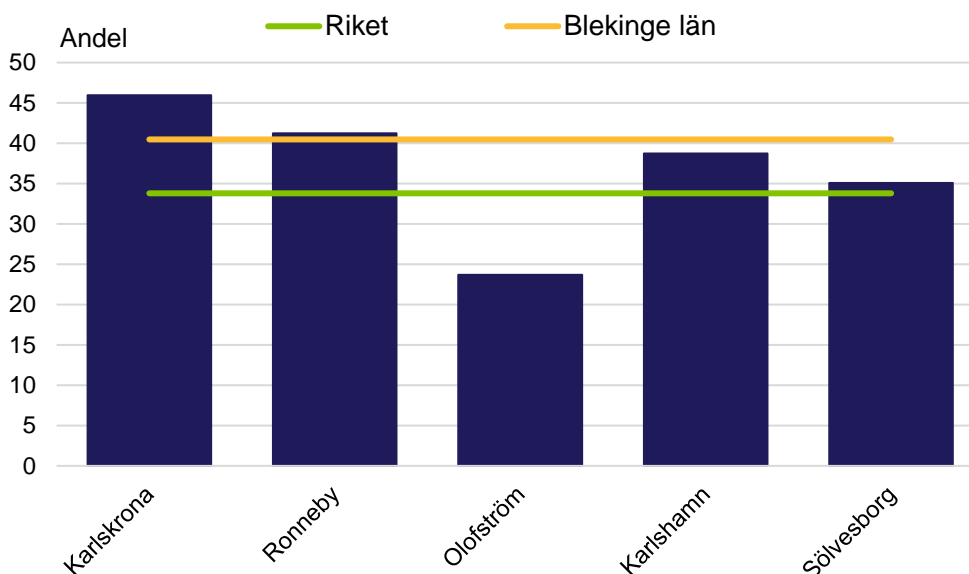
Handel skapade drygt 100 nya jobb 2016 (+ 1,9 %), det första nettotillskottet av jobb sedan 2010 (+ 0,6 %). Bedömningen är att näringsen fortsatte att växa kraftigt förra året (+ 1,4 %) och att tillväxttakten når sin högsta nivå för det här årtiondet i år (+ 2,5 %). För nästa år är det framförallt arbetsgivarna inom bil- (inklusive reparationer) och detaljhandeln i Blekinge som redovisar mer dämpade anställningsplaner, men även partihandeln signalerar en svagare utveckling. Prognosen är att *Handel* i stort sett står kvar på ett oförändrat antal anställda under nästa år, efter tre år av historiskt starka bidrag till sysselsättningen i länet.

5.5 Offentliga tjänster

Fyra av tio arbetstillfällen i Blekinge finns inom den offentliga tjänstesektorn. Det motsvarar över 27 300 jobb vilket gör det till den sektor som sysselsätter flest

människor i länet. Av de tio största enskilda arbetsgivarna i länet tillhör sju den offentliga sektorn.¹¹ Den höga andelen offentliganställda är ett av Blekinges särdrag vid en nationell jämförelse. Nationellt återfinns var tredje arbetstillfälle inom den offentliga tjänstesektorn. De största delarna av den offentliga verksamheten är *Vård och omsorg* (inklusive sociala tjänster) (SNI 2007-kategori 86-88) samt *Utbildning* (SNI 2007-kategori 85), men i länet har försvaret en särskild ställning och cirka nio procent av alla sysselsatta i Blekinge jobbar inom *Offentlig förvaltning* (inklusive försvar) (SNI 2007-kategorier 84 och 99). Inget annat län har en lika stor andel sysselsatta inom den här delen av den offentliga sektorn och i Karlskrona och Ronneby handlar det om mer än var tionde sysselsatt.

Diagram 14: Andel förvärvsarbetande* inom offentliga tjänster per kommun i Blekinge län 2016

*Avser förvärvsarbetande dagbefolkning, 16-64 år.

Källa: SCB (RAMS)

I Karlskrona återfinns 11 procent av de sysselsatta inom *Offentlig förvaltning*, vilket kan jämföras med sex procent för riket som helhet. Marinbasen och att Karlskrona är länets residensstad, med tillhörande administration, förklarar den höga andelen. I Karlskrona och Karlshamn finns länets två sjukhus och Ronneby är den andra kommunen i länet med arbetsplats åt försvaret, i det här fallet flygflottiljen F17.

Även om den offentliga sektorn inte har en lika stark koppling till finanskrisen som övriga delar av arbetsmarknaden har den likväl uppvisat en anmärkningsvärt negativ utveckling fram till början av det här decenniet. 2013 vändes nedgången till en kraftig sysselsättningsökning (+ 3 %). Den offentliga sektorn fortsatte att växa med över en procent under 2014 respektive 2015 för att 2016 stå för en rekordstark tillväxt (+ 6 %)

¹¹ Uppgifterna är från 2016 (SCB). Enligt dem är länets tio största arbetsgivare (i fallande ordning) Karlskrona kommun, Blekinge läns landsting, Karlshamns kommun, Ronneby kommun, Försvarsmakten, Volvo personvagnar, Sölvesborgs kommun, Olofströms kommun samt Ericsson AB.

i spåren av den rekordstarka befolkningstillväxten, då såväl *Vård och omsorg* (+ 6 %) som *Utbildning* (+ 9 %) uppvisade historiskt starka tillväxtsiffror. För förra året är bedömningen att sysselsättningstillväxten inom *Vård och omsorg* i stort sett bromsade in helt (+ 0,3 %), men att den åter tagit fart i år (+ 1 %). Dt är dock inte alls i samma takt som under expansionen 2013-2015 (i genomsnitt + 3 %) som föregick den exceptionella ökningen 2016. Förra året dämpades också tillväxten inom *Utbildning* (+ 3 %), jämfört med rekordsiffran från 2016, även om det fortsatt handlade om en tillväxt en bra bit över genomsnittet för åren 2013-2015 (+ 1,6 %). I år dämpas tillväxten ytterligare (+ 1,0 %) och blir den lägsta sen 2012, då samtliga näringar inom den offentliga sektorn minskade. *Offentlig förvaltning* är en brokig näring med ett svårbedömt underlag i Arbetsförmedlingens undersökning, men bedömningen är att den bidragit med hyfsad sysselsättningstillväxt förra året och gör det även i år (+ 1 %). Sammantaget är prognosen att den offentliga sektorn bidrog med nästan 360 nya jobb förra året (+ 1 %) och att det i år handlar om knappt 280 nya jobb (+ 1,0 %). Eftersom den totala sysselsättningstillväxten i länet dämpas i år motsvarar det knappt respektive drygt var tredje nytt jobb för 2017 och 2018.

De offentliga arbetsgivarna i höstens prognosundersökning redovisar tydligt nedskruvade anställningsplaner inför det kommande året. Framförallt gäller det *Vård och omsorg* (- 0,4 %) och *Offentlig förvaltning* (- 0,8 %). För den senare kategorin är det främst landstingsvården som dämpar utvecklingen genom att gå från ganska många anställningar i år till att planera för en svag minskning nästa år. För den kommunala vården förväntas istället en något starkare tillväxt nästa år, i första hand för öppenvården och öppna sociala insatser. Inom *Offentlig förvaltning* har det funnits en stark efterfrågan på utredare i år som dämpas påtagligt under 2019. Därtill är bedömningen att den starka efterfrågan på arbetskraft som finns nationellt inom försvaret och polisen inte gäller för Blekinge. *Utbildning* fortsätter att skapa nya jobb nästa år även om omfattningen minskar (+ 0,6 %). Det beror helt och hållet på kommunernas gymnasieskolor, som sammantaget signalerar att en stark tillväxttakt i år i stort sett bromsar in helt nästa år. Totalt sett är prognosen att den offentliga sektorn vänder den positiva utvecklingen till en svag minskning 2019, då sammantaget knappt 60 arbetstillfällen försvinner (- 0,4 %). Det avslutar därmed en period av omfattande expansion under 2013-2018, som hade sin kulmen 2016 och drivits på av *Vård och omsorg* och *Utbildning*. På längre sikt, bortom prognosperioden, är bedömningen att det finns mycket stora behov av att anställa inom båda näringarna.

6 Utbudet av arbetskraft

Arbetskraften, det vill säga de personer i arbetsför ålder som står till arbetsmarknadens förfogande,¹² har ökat nästan varje år efter 2009. Undantaget är 2013 och i marginell utsträckning även 2014. Då gav det dystra arbetsmarknadsläget starka motiv till att söka sig bort från länets arbetsmarknad samtidigt som tillskottet av nyanlända till arbetskraften var relativt begränsat. Den annars entydiga utvecklingen med ökande arbetskraft, som inte minst gällt på riksnivå och i synnerhet för storstadslänen, ska ses mot bakgrund av flera politiska reformer sedan mitten av 00-talet. Dessa har syftat till att i högre utsträckning få den arbetsföra delen av befolkningen att stå till arbetsmarknadens förfogande. Sedan början av det här årtiondet har inte minst det så kallade Etableringsuppdraget (Etableringen), som infördes 2011, medfört att nyanlända i betydligt högre utsträckning sökt sig till arbetsmarknaden.

6.1 Nyanlända

Inflödet av nyanlända kommer fortsätta att ha viss påverkan på arbetskraftens storlek i år och nästa år men omfattningen har minskat drastiskt i år. Innan dess har inflödet ökat mycket kraftigt varje år sedan införandet av Etableringen. 2015 ökade inflödet till 1 048 nyinskrivna personer, från 695 personer året innan. Det rekordstora antalet asylsökande till Sverige under det tredje och fjärde kvartalet 2015 genererade ännu ett år med rekordstort inflöde till Etableringen i Blekinge 2016, totalt 1 173 nyinskrivna. Förra året registrerades 850 nyinskrivna till Etableringen i länet. Den förste januari ändrades reglerna för Etableringen vilket i sig gör att antalet nyinskrivna inte är jämförbart med tidigare registreringar.¹³ För 2018 är prognosen att det faktiska inflödet av nyanlända som för första gången inträder i arbetskraften i Sverige (330 personer) motsvarar mer än en halvering jämfört med 2017 års nivå. 2019 ökar inflödet något (430 personer), men det handlar fortfarande om nästan en halvering jämfört med 2017.

6.2 Åldrandeeffekten

Under perioden 2014-2016 har stora årskullar genererat stora flöden från eftergymnasiala studier till arbetsmarknaden, samtidigt som pensionsavgångarna minskat från rekordhöga nivåer från första halvan av det här decenniet. Men de största årskullarna i det lägre spannet av den yrkesaktiva delen av befolkningen finns i år i åldrarna 25-29 år i Blekinge. Det innebär att den absoluta merparten av dessa individer nu blivit en del av arbetskraften. Bedömningen är att 2017 var inflödet från studier till

¹² En konventionell men teoretisk definition av arbetskraften är att den består av den del av befolkningen som räknas till arbetsför ålder samt vill och kan arbeta. På grund av svårigheten att mäta individers "kan" och "vill" förekommer olika mätmetoder och här avses den registerbaserade arbetskraften (se "Definitioner", bilaga 2). Dubbelräkning förekommer så summan är en approximation av antalet individer i arbetskraften enligt den här definitionen.

¹³ Vid årsskiftet 2017-2018 övergick *etableringsuppdraget* till att bli *etableringsprogrammet*. Detta innebär att vissa administrativa rutiner förändrats, bland annat att de som avvaktar beslut om etableringsplan inte längre statistikförs i *etableringsprogrammet*. Denna förändring bedöms minska antalet inskrivna inom Etableringen (etableringsuppdraget och etableringsprogrammet tillsammans). I Blekinge bedöms minskningen som beror på ändrade administrativa rutiner uppgå till mellan en fjärde- och en femtedel.

arbetskraften mindre än utflödet till pensionsavgångar, för första gången sen 2013. I år förstärks den negativa åldrandeeffekten¹⁴ påtagligt och ökar ytterligare nästa år. Det beror på små årskullar till följd av att födelsetalen rasade från höga nivåer i början av 90-talet, efter den ekonomiska krisens utbrott 1991-1992. Nästa år är utflödet till pensionsavgångar dessutom förhållandevis stort så den negativa åldrandeeffekten på arbetskraften blir den största under det här decenniet.

6.3 Arbetskraften under prognosperioden

Flyktinginvandringen, konjunkturläget och, med undantag för 2017, även åldrandeeffekten har medfört att arbetskraften totalt sett ökat kraftigt 2015-2017. 2015 och 2017 var ökningarna i nivå med 2010, då arbetskraften ökade med 866 personer i samband med den intensiva konjunkturuppgången 2010-2011. 2010 var tidigare med god marginal det år då arbetskraften ökat mest under perioden från åtminstone 2005 och fram till 2014. Men under 2016 års exceptionella konjunkturförstärkning och rekordstora inflöde av nyanlända ökade arbetskraften totalt sett med drygt 1 150 personer. Det är en historiskt stor ökning och det finns inget som pekar mot att den ökningen kommer att överträffas inom överskådlig tid.

Prognosen är att arbetskraften ökar med drygt 240 personer i år. Jämfört med 2017 års höga nivåer är det den starkaste dämpningen av ökningstakten sen 2011. Både flyktinginvandringen, åldrandeeffekten och konjunkturen förklarar den utvecklingen. Nästa år blir ökningen ännu svagare, motsvarande knappt 100 personer och därmed den svagaste ökningen sen 2014. Flyktinginvandringen förväntas få en något starkare positiv effekt på arbetskraften än under 2018 men både konjunkturförsvagningen och åldrandeeffekten bidrar till att ökningen av arbetskraften försvagas ytterligare under 2019.

6.4 Fördjupningsruta: Vad händer med arbetskraften till 2025?

Befolkningen i Sverige växer och det gäller även de yrkesaktiva åldrarna. Mellan 2010 och 2017 ökade antalet personer i åldersgruppen 16-64 år med drygt 200 000 personer eller över 3 procent. Ökningen är dock mycket ojämnt fördelad över landet. En regional nedbrytning av SCB:s senaste befolkningsprognos visar att tillväxten av befolkningen i yrkesaktiv ålder på svensk arbetsmarknad i allt större utsträckning kommer att vara beroende av utrikes födda personer, i synnerhet i landets mindre kommuner.

Utvecklingen under 10-talet

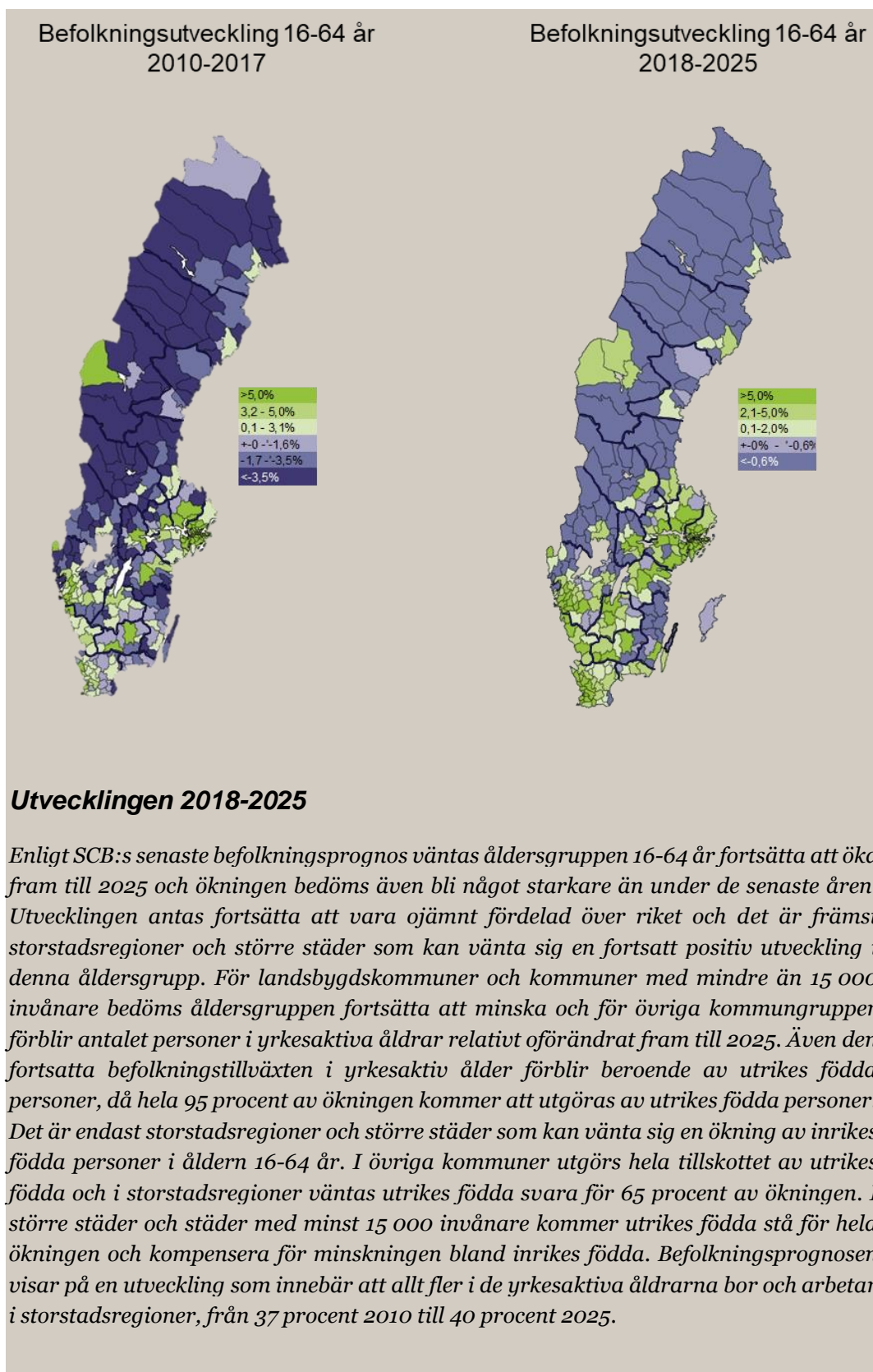
I Blekinge krympte befolkningen i yrkesaktiv ålder (16-64 år) med nästan 1 100 personer (-1,2 %) under 2010-2017, samtidigt som storstadsregionerna tillsammans stod för närmare 90 procent av den totala befolkningsökningen på över 200 000 personer. Den starkaste befolkningsstillväxten har skett i storstäder och dess pendlingskommuner. Också i större städer har det skett en ökning i yrkesaktiva åldrar, även om ökningen här

¹⁴ Med åldrandeeffekten avses i den här rapporten inflödet till arbetskraften från studier, bland de yngre åldrarna i den yrkesaktiva delen av befolkning, minus utflödet till pension bland de äldre.

motsvarar drygt hälften av den i storstäder och storstadsnära pendlingskommuner. I alla övriga kommungrupper har befolkningen i åldersgruppen 16-64 år minskat under perioden. Det gäller även Blekinge, där inga kommuner kategoriseras som "större städer" och samtliga kommuners befolkning minskade 2010-2017.¹⁵

Befolkningsökningen (16-64 år) i Sverige under perioden beror på utrikes födda personer och den inrikes födda delen av befolkningen minskade med mer än 150 000 personer. Utvecklingen har varit den samma i Blekinge med skillnaden att även antalet utrikes födda minskade 2011 och 2012. Under 2014-2017 ökade befolkningen i Blekinge, men ökningen var knapp och betydligt svagare än riksgenomsnittet under det första året, 2014, och det sista, 2017. Under 2015 och 2016 var befolkningstillväxten som starkast i Sverige och de åren var ökningen i Blekinge betydligt starkare än det nationella genomsnittet. Antalet inrikes födda i åldersgruppen 16-64 år minskade i nästan samtliga kommungrupper i Sverige 2010-2017, pådrivet av stora pensionsavgångar och fortsatt urbanisering. Undantaget är storstadsregioner och storstadsnära pendlingskommuner, där ökningen dock var relativt blygsam. I övriga kommungrupper skedde en påtaglig minskning av inrikes födda i yrkesaktiv ålder, vilket även stämmer för Blekinges kommuner. Minskningen var mest begränsad i Karlskrona (- 4 %) och Sölvesborg (- 5 %) och klart störst i Ronneby (- 12 %). För samtliga invånare i åldern 16-64 år avviker Karlskrona med en knapp minskning under hela perioden (- 0,3 %) medan Ronneby står för den största minskningen (- 3 %).

¹⁵ Texten bygger på kommungruppsindelningen hos Sveriges kommuner och landsting (SKL). I Blekinge kategoriseras Karlskrona och Karlshamn som "Mindre stad/tätort" (C6) och övriga kommuner som "Pendlingskommun nära mindre stad/tätort" (C7).

Befolkningsutveckling 16-64 år, 2018-2025

Kommun	Totalt	%	Inrikes födda	%	Utrikes födda	%
Karlskrona	1 115	2,8%	-71	-0,2%	1 186	16,3%
Ronneby	368	2,2%	-557	-4,3%	925	24,5%
Olofström	-16	-0,2%	-252	-4,5%	237	10,8%
Karlshamn	157	0,8%	-686	-4,4%	843	25,6%
Sölvesborg	231	2,3%	-34	-0,4%	265	15,8%
Länet	1 854	2,0%	-1 601	-2,1%	3 455	19,0%
Riket	325 071	5,2%	15 933	0,3%	309 138	20,7%

De inrikes födda i den yrkesaktiva delen av befolkningen i Blekinge förväntas fortsätta att minska 2018-2025 (- 2 %), i linje med den prognosticerade utvecklingen för Sverige utanför storstadsregionerna och större städer. Men minskningen dämpas jämfört med 2010-2017 (- 7 %) och blir mycket svag i Karlskrona (- 0,2 %) och Sölvesborg (- 0,4 %). I samtliga av länets kommuner ökar den utrikes födda delen av befolkningen (16-64 år) under samma period. Tillskottet, på drygt 3 450 personer, är tillräckligt stort för att vända minskningen 2010-2017 (- 1 100) till en befolkningsökning i länet, på drygt 1 850 personer (+ 2 %). I nästan alla kommuner förväntas den yrkesaktiva delen av befolkningen växa, med undantag för en knapp minskning i Olofström (- 0,2 %).

Befolkningsutveckling 16 - 64 år
2018 - 2025

- = 3,1 % -
- = 1,0 - 3,0 %¹
- = 0,0 - 0,9 %
- = <0,0 %

¹ Genomsnitt för länet +/- 1 procentenhet

Kommun	Befolkningsutveckling 16 - 64 år, 2018 - 2025
Riket	5,2%
Karlskrona	2,8%
Sölvesborg	2,3%
Ronneby	2,2%
Blekinge län	2,0%
Karlshamn	0,8%
Olofström	-0,2%

7 Inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen

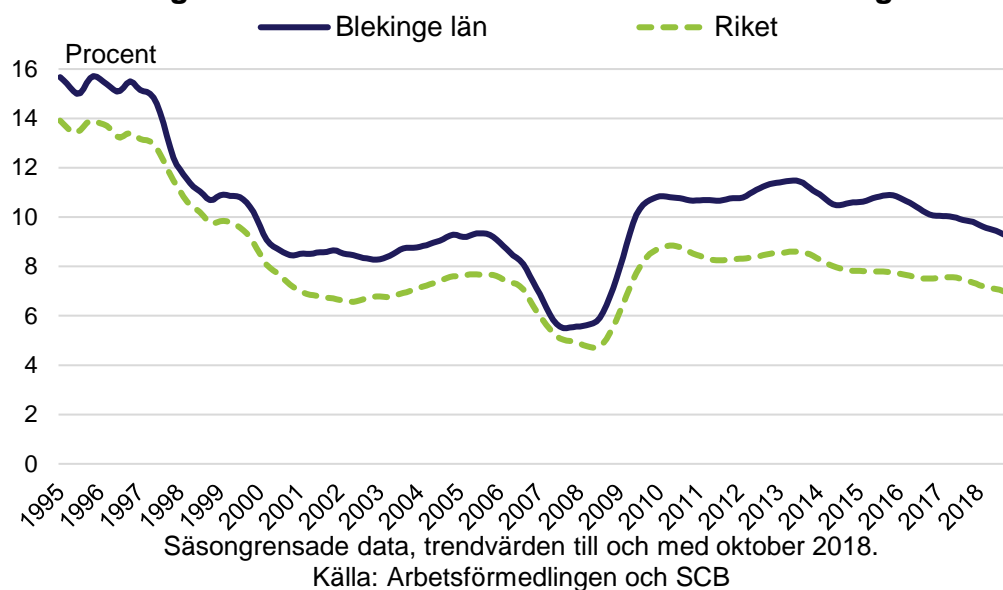
7.1 Arbetslöshetens utveckling

Antalet inskrivna arbetslösa¹⁶ mer än fördubblades under 2008 och 2009, från 4 300 i januari 2008 till 8 900 i januari 2010.¹⁷ Som diagram 15 visar har den relativa arbetslösheten haft en avvikande negativ utveckling i Blekinge, framförallt efter det att den vände uppåt under andra halvan av 2007 och fram till 2010. Med undantag för en kort period kring årsskiftet 2013/2014, och fram till 2016, har arbetslösheten haft en sämre utveckling i Blekinge jämfört med hela riket.¹⁸ Under sensommaren 2015 tog arbetslösheten i riket fart nedåt igen. Kort därefter följde samma trendbrott i Blekinge och sedan december 2015 har arbetslösheten minskat snabbare i länet än på riksnivå, med undantag för en kort period kring senaste årsskiftet. Den ovanligt positiva utvecklingen i Blekinge har sin förklaring i den förbättrade exporfterfrågan i omvärlden samt den starka befolkningstillväxten från tredje kvartalet 2014 till första kvartalet 2016 (se avsnitt 2 och 3). Från slutet av 2014 till början av 2016 ökade inflödet av nyanlända till Blekinges arbetsmarknad i betydligt högre takt än för hela riket. Befolkningsökningen stimulerade arbetskraftsefterfrågan hos både den privata och offentliga tjänstesektorn i länet samtidigt som inflödet till Etableringen (se definitioner i Bilaga 2) ökade inskrivningen av nya arbetslösa. För helåret 2016 ökade befolkningen i arbetsför ålder (16-64 år) i Blekinge i nivå med riksgenomsnittet. Ökningstakten var till och med något lägre än nationellt och under förra året hade ökningen nästan stannat av helt, samtidigt som befolkningstillväxten i Sverige fortsatte att vara nästan lika stark som under rekordåret 2016. Under det första halvåret i år ser trenden ut att fortsätta i Blekinge, med en mycket svag befolkningstillväxt som endast är högre än i Sveriges fyra nordligaste län. Den allt svagare befolkningstillväxten i länet beror på en jämfört med andra län starkare utflyttning till övriga Sverige, sannolikt till följd av att många av de som invandrat till Blekinge de senaste åren flyttar till andra län.

¹⁶ Begreppet "inskrivna arbetslösa" är Arbetsförmedlingens officiella arbetslöshetsmått och ibland används "arbetslösa" som förkortning i texten (se "Definitioner", bilaga 2). Detta verksamhetsmått är det som är närmast jämförbart med Sveriges officiella och internationellt jämförbara arbetslöshetsmått från AKU, som tillhandahålls av SCB.

¹⁷ Enligt en trendad och säsongrensad tidsserie var det totala antalet utan arbete som lägst i januari 2008 och toppen nåddes i januari 2010, efter en ökning på 118 procent. Även i faktiska värden nåddes toppen i januari 2010 medan lägstanivån som föregick finanskrisen var i oktober 2007, då 3 820 var registrerade som arbetslösa.

¹⁸ Se "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016: Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2016, s. 54-55) för en mer utförlig beskrivning av arbetslöshetens utveckling under den första halvan av 10-talet.

Diagram 15: Inskrivna arbetslösa 16-64 år i Blekinge län

Att arbetslösheten i Blekinge minskat i snabbare takt än på riksnivå sedan 2016 är nära kopplat till flyktinginvandringen. Under framförallt 2016 skapade den ett mycket stort efterfrågetryck och många jobb­möjligheter i länet medan den på senare tid fått ytterligare en föl­j­deffekt genom att förhållandevis många utrikesfödda från länets arbetskraft flyttar till andra län. De senaste månaderna har skillnaden minskat och arbetslösheten i länet minskar nu i ungefär samma takt som för riket. Trots den positiva utvecklingen de senaste åren är den relativa arbetslösheten i Blekinge fortsatt mycket högre än vad den är totalt sett i riket (Tabell 1). Under det andra och tredje kvartalet i år var det i genomsnitt 9,1 procent av Blekinges arbetskraft som var arbetslös. Det innebär att den bland samtliga län i Sverige endast överträffades, med några procentenheter, av arbetslöshetsnivån i Södermanlands län (9,4 %), Gävleborgs län (9,3 %) och Skåne (9,2 %).

Tabell 1: Inskrivna arbetslösa 16-64 år som andel av registerbaserad arbetskraft för olika grupper, genomsnitt av kv2 2018 och kv3 2018, Blekinge län och riket

Kommun	Totalt 16-64 år	Kvinnor	Män	Unga 18-24 år	Äldre 55-64 år	Inrikes födda	Utrikes födda	Utbildning		
								Högst för-gymnasial	Gym-nasial	Efter-gymnasial
Karlskrona	7,8	7,4	8,2	12,4	6,5	4,6	28,2	25,6	6,9	4,9
Ronneby	12,8	12,1	13,4	19,5	9,5	5,9	44,7	36,9	8,1	10,1
Olofström	10,4	10,7	10,1	15,9	6,7	5,5	25,5	28,4	6,9	8,8
Karlshamn	8,9	8,9	8,8	12,9	7,1	5,2	31,0	26,3	7,0	6,0
Sölvesborg	7,7	7,7	7,6	12,9	6,9	5,4	22,6	18,7	6,4	5,0
Länet	9,1	8,8	9,4	14,1	7,2	5,1	31,3	27,6	7,1	6,2
Riket	6,9	6,8	7,0	8,7	6,0	3,6	20,2	21,5	5,4	4,7

Den höga arbetslöshetsnivån i Blekinge beror inte på att grupper som generellt sett har en svagare ställning på arbetsmarknaden är överrepresenterade bland dess befolkning i arbetsför ålder. Varken andelen unga eller förgymnasialt utbildade individer är avvikande hög bland Blekinges befolkning i åldern 16-64 år. När det gäller utrikes födda individer är andelen fortfarande lägre än riksgenomsnittet. Sett till länets arbetslöshetsstruktur är den dominerande orsaken till den höga arbetslösheten att även inrikes födda Blekingebor har förhållandevis svårt att få ett arbete, med en arbetslöshet på 5,1 procent jämfört med 3,6 procent på riksnivå. Den här gruppen står för nästan hälften av alla inskrivna arbetslösa i Blekinge, medan det handlar om drygt fyra av tio arbetslösa nationellt. Men arbetslösheten i länet är avvikande hög för alla undergrupper som listas i tabell 1.¹⁹ De grupper som avviker allra mest är unga²⁰ och utrikes födda²¹.

En viktig förklaring till den höga arbetslösheten i Blekinge under det innevarande årtiondet är att länet drabbades särskilt hårt av finanskrisen.²² I stor utsträckning gällde det inrikes födda individer som hade ett arbete. Sedan slutet av 2007 och 10 år framåt har det dessutom skett en mycket kraftig ökning av utomeuropeiskt födda arbetslösa samt arbetslösa med funktionsnedsättning. Även om det gäller ökningarna från relativt låga nivåer handlar det om ytterligare ungefär 2 800 respektive 1 000 arbetslösa individer från två grupper som kännetecknas av en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden. De procentuella ökningarna (+ 1 031 respektive + 179 procent) är långt högre än de som gäller för riket. Sedan slutet av 2007 och 10 år framåt har andelen arbetslösa som är utomeuropeiskt födda sexdubblats, från sju procent av de arbetslösa till drygt fyra av tio arbetslösa, medan andelen funktionsnedsatta ökat från 15 till 23 procent.²³ Det innebär att även om proportionerna på dessa generellt sett svaga grupper på arbetsmarknaden inte är anmärkningsvärt stora i Blekinge så har de kännetecknats av mycket kraftiga ökningarna under 10-talet. Ytterligare förklaringar till den höga arbetslösheten går att hitta i tjänstesektorns utveckling i länet. Under början av 10-talet tyngdes Blekinge av en svag utveckling i den offentliga sektorn och den

¹⁹ De enda grupperna som inte kännetecknas av arbetslöshetsnivåer klart över riksgenomsnittet finns på kommunnivå och gäller förgymnasialt utbildade i Sölvesborg (18,7 procent jämfört med 21,5 procent för riket) samt eftergymnasialt utbildade i Karlskrona (4,9 procent jämfört med 4,7 procent för riket).

²⁰ Det finns åtminstone tre huvudförklaringar till den höga ungdomsarbetslösheten i länet. Den första är att arbetslösheten generellt sett är hög, vilket naturligtvis även drabbar de yngsta på arbetsmarknaden. Dessutom innebär näringslivsstrukturen i Blekinge att arbetsmarknaden erbjuder förhållandevis få "ingångsjobb" och en tredje förklaring är att industrin i Blekinge är mindre benägen att anställa yngre arbetskraft. Se "Arbetsmarknadsutsikterna, hösten 2012 Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2012) för mer utförlig analys.

²¹ Det finns flera förklaringar till den höga arbetslösheten bland utrikes födda i länet. Liksom för ungdomar påverkas gruppen av den generellt sett höga arbetslösheten och att det finns förhållandevis få "ingångsjobb". Dessutom är det en relativt stor andel av gruppen som har varit kort tid i Sverige, samtidigt som de nätverk och arbetstillfällen som byggts upp av invandrare som varit en längre tid i Sverige är relativt outvecklade i länet. Se "Arbetsmarknadsutsikterna, våren 2017 Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2017, s. 52) för exempel och mer utförlig analys.

²² Se "Arbetsmarknadsutsikterna, hösten 2012 Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2012, s. 10-11) för mer utförlig jämförelse av sysselsättningens utveckling i Blekinge jämfört med andra län och branschvis under åren 2007-2010.

²³ Jämförelseperioden som avses är kvartal tre 2007 till samma kvartal 2017. Notera att det inte handlar om unika individer eftersom en arbetslös individ kan räknas som både utomeuropeiskt född och funktionsnedsatt. Under perioden har motsvarande andel utomeuropeiskt födda respektive funktionsnedsatta ökat från 16 till 47 procent samt från 17 till 18 procent på riksnivå. Antalet arbetslösa som är utrikes födda men födda i Europa har också ökat kraftigt under samma period men andelen ligger kvar på ungefär samma nivåer, alltså knappt var tionde inskriven arbetslös i både Blekinge och riket. Det totala antalet utrikes föddas andel av de arbetslösa har ökat från 18 till 53 procent i Blekinge och från 27 till 57 procent på riksnivå.

privata tjänstesektorn uppvisade en anmärkningsvärt svag tillväxt under årtiondets första hälft.

7.2 Arbetslöshetens sammansättning

Diagram 16 visar att uppgången i arbetslöshetens nivå efter finanskrisen (se diagram 15) upprätthållits på höga nivåer av de arbetslösa som varit inskrivna i minst 24 månader. Gruppen med arbetslösa som varit inskrivna i högst sex månader, ”Upp t o m 6 månader”, var som högst juni 2009 och minskade snabbt därefter under nästan ett år. En liknande utveckling noteras för gruppen ”6-12 månader”, som hade sin topp november 2009, och även för ”12-24 månader”, som kulminerade april 2010. Utvecklingen för de här tre grupperna visar att en stor del av den rekordstora grupp som kom ut i arbetslöshet under 2008 och 2009 kom tillbaks till ett arbete från mitten av 2009 till mitten av 2011. Under den perioden ökade samtidigt gruppen som varit inskrivna längst, ”Mer än 24 månader”, för att därefter ligga kvar på i stort sett oförändrade, historiskt mycket höga nivåer.

Diagram 16: Inskrivna arbetslösa 16-64 år efter inskrivningstid i Blekinge län

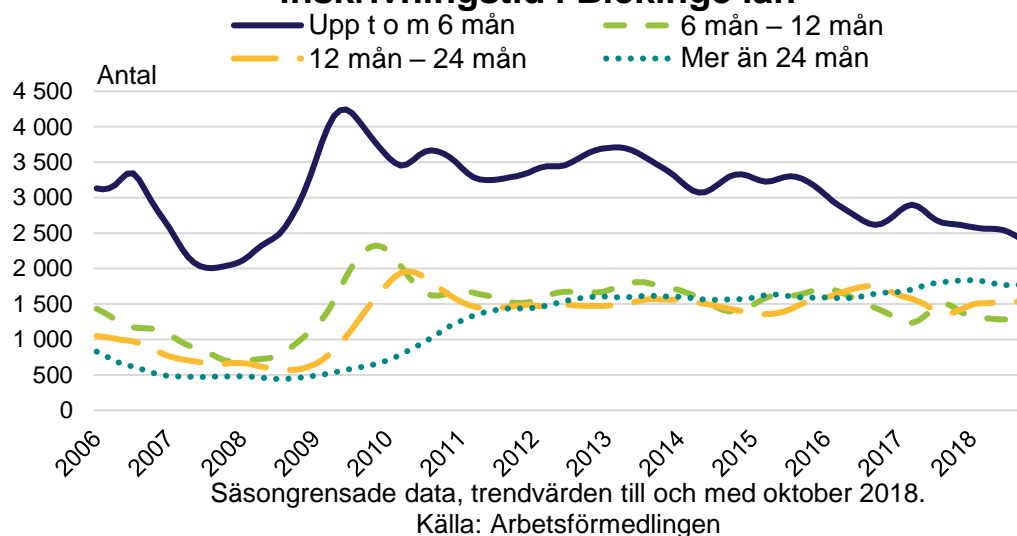

Diagram 16 visar också att den minskande trenden som arbetslösheten uppvisat (se diagram 15 och avsnitt 7.1) sedan 2013 helt förklaras av gruppen som varit inskrivna kortast tid, ”Upp t o m 6 månader”. Det förklaras i sin tur av att antalet arbetslösa som är inrikes födda minskat nästan varje månad sedan sensommaren 2013, med undantag för en månad i somras. Under större delen av samma period har inflödet av nya inskrivna som är nyanlända ökat snabbt, för att under 2017 vändas till ett minskande inflöde. Gruppen arbetslösa som varit inskrivna i högst sex månader visar en tydligt minskande trend de senaste åren och i oktober i år räknades 2 372 till gruppen, vilket är några hundra personer fler än lägstanivån från augusti 2007 (2 005).²⁴ Men även

²⁴ Notera dock att det handlar om trendade och säsongrensade och inte ”räknade” faktiska värden.

om nyinskrivningarna av nyanlända dämpats påtagligt sedan förra sommaren handlar det om 741 utomeuropeiskt födda nya inskrivna arbetslösa mellan januari och oktober i år. Det kan jämföras med 211 personer under samma period och för samma grupp år 2007, det vill säga då lägstanivån registrerades för arbetslösa som varit inskrivna i högst sex månader. Det antyder att skillnaden i den totala arbetslöshetsnivån mellan 2007 och 2018 i stor utsträckning förklaras av att den strukturella arbetslösheten ökat.

Den strukturella arbetslösheten har ökat med flera tusen

Den strukturella arbetslösheten kan beskrivas som den del av den faktiska, totala arbetslösheten som inte beror på konjunkturläget.²⁵ Enligt Konjunkturinstitutet drogs svensk ekonomi in i en högkonjunktur 2016 och passerade under det innevarande året dess topp (se avsnitt 2). 2007 nåddes den förra konjunkturtoppen i svensk ekonomi. Definitionsmässigt, och förenklat, innebär det att skillnaden mellan efterfrågad och tillgänglig kompetens var som störst 2007 och 2018, under respektive högkonjunktur. Under den nuvarande konjunkturuppgången har sysselsättningstillväxten i Blekinge varit både starkare och mer uthållig än den förra.²⁶ Samtidigt som efterfrågan på arbetskraft varit starkare under den nuvarande högkonjunkturen har antalet arbetslösa som är inrikes födda i stort sett nått ner till de lägstanivåer som registrerades under 2007.²⁷ Det är i linje med bristtalen som redovisas i diagram 4 och 5, som visar betydligt starkare bristsituation under den här högkonjunkturen jämfört med den förra. Sammantaget indikerar både sysselsättningstillväxten och bristtalen i Blekinge att konjunkturtoppen i år varit starkare än den som inträffade 2007. Trots det var det i genomsnitt drygt 6 840 personer som var inskrivna som arbetslösa under det tredje kvartalet i år. Det är ungefär 3 000 fler jämfört med samma period 2007, då antalet inskrivna arbetslösa uppgick till nästan 3 840. Under det (nästan helt realiserade) fjärde kvartalet i år är prognosen att 7 030 personer kommer att vara inskrivna arbetslösa i Blekinge, motsvarande 9,2 procent av arbetskraften. Under samma period 2007 var motsvarande siffror 3 950 personer och 5,4 procent av arbetskraften.²⁸ Med samma relativa arbetslöshet motsvarar det drygt 4 170 arbetslösa under det fjärde kvartalet i år. Det är 2 860 färre än prognosticerat och nästan samma antalsmässiga skillnad som i jämförelsen med den realiserade arbetslösheten för kvartal 3 ovan.

²⁵ Den faktiska arbetslösheten kan delas upp i *strukturell* och *konjunkturrell arbetslöshet*. Den förra kan liksom den konjunkturrella delen ändras över tid men påverkas inte av konjunkturläget, och kan delas upp i *klassisk arbetslöshet* och *friktionsarbetslöshet*. Den klassiska arbetslösheten är den som beror på att lönerna är för höga för att arbetsmarknaden ska nå ett jämviktsläge där just den delen av arbetslösheten ska försvinna. Friktionsarbetslösheten är den del av arbetslösheten som beror på sök- och matchningskostnader på arbetsmarknaden. Den beror därmed på de incitament och kostnader som arbetsökanden verkar under på arbetsmarknaden liksom på de matchningsproblem som beror på skillnader i den kompetens som arbetsökanden har och den som arbetsgivarna söker.

²⁶ Enligt "Konjunkturläget 2018" (Konjunkturinstitutet, 2018, s. 78) påbörjades den förra högkonjunkturen 2005 och nådde både sin topp och sitt sista år 2007. Enligt IMF inleddes högkonjunkturen två år tidigare.

²⁷ Under kvartal 3 i år var det i genomsnitt 3 266 inrikes födda personer som var inskrivna arbetslösa i Blekinge. 2007 registrerades det lägsta antalet inskrivna arbetslösa för den här gruppen under det tredje kvartalet (3 138) sedan åtminstone 2004 och fram till i år. Den lägsta kvartalssiffran (2 995) under samma period registrerades det andra kvartalet 2008 och den lägsta månadssiffran (2 920) i maj samma år.

²⁸ Jämförelsen avser inte den registerbaserade arbetskraften utan den skattade respektive realiserade arbetskraften, mått som summan av de förvärsarbetande och inskrivna arbetslösa under aktuellt år. Se även "Definitioner" i bilagan.

Diagram 17: Inskrivna arbetslösa 16-64 år med utsatt ställning på arbetsmarknaden och övriga inskrivna

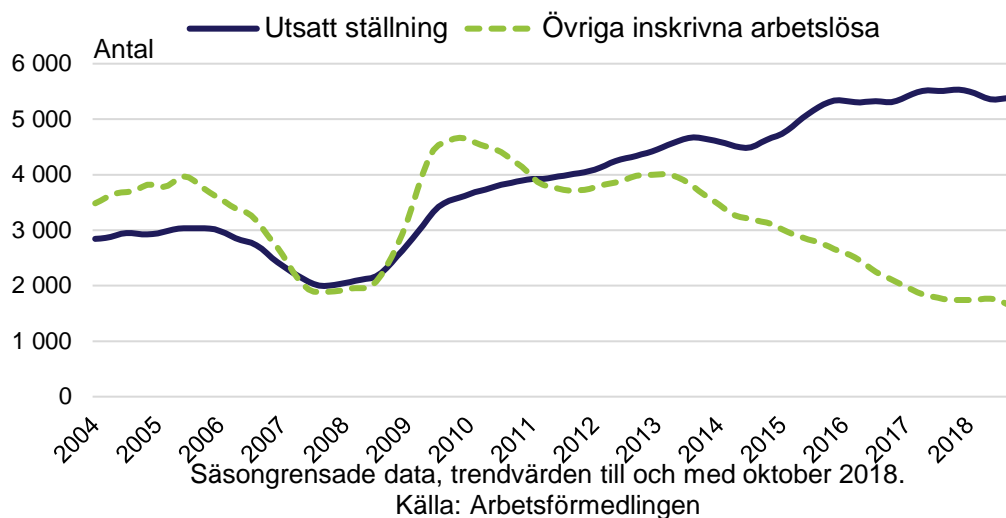

Diagram 17 visar också, men utifrån ett annat perspektiv, att hela skillnaden mellan den totala arbetslösheten 2007 och 2018 verkar förklaras av en ökning i den strukturella arbetslösheten. Gruppen med "utsatt ställning" (Utsatta) är sedan flera år tillbaka i majoritet, enligt definitionen att det handlar om arbetslösa individer som dessutom är förgymnasialt utbildade, äldre (55-64 år), utomeuropeiskt födda och/eller funktionsnedsatta. Dessa grupper har generellt sett svårare att konkurrera om jobben. Gruppen "övriga inskrivna arbetslösa" var lika stor som Utsatta 2007 men representerar i dagläget endast en av fyra inskrivna arbetslösa. Antalsmässigt uppgick de gruppen till 1 586 personer i oktober i år (säsong- och trendrensade värden), vilket är något lägre än den tidigare lägstanivån från augusti 2007 (1 884).

8 Utmaningar på länets arbetsmarknad

Uppgången i svensk ekonomi har under året passerat sin kulmen för den här högkonjunkturen. Högkonjunkturen förväntas hålla i sig till åtminstone decennieskiftet men liksom för den regionala ekonomin i Blekinge län är det tydligt att en fas av konjunkturavmattning inletts. Som det föregående avsnittet visat har högkonjunkturen i länet varit betydligt starkare än den förra, samtidigt som 2 860 fler personer förväntas vara arbetslösa under det fjärde kvartalet i år jämfört med samma kvartal 2007. I år förväntas 9,2 procent av arbetskraften i Blekinge vara inskrivna arbetslösa under kvartal fyra medan motsvarande siffra var 5,4 procent under det fjärde kvartalet 2007, vid den förra konjunkturtoppen. Även på riksnivå är skillnaden stor och förklaras av att den strukturella arbetslösheten ökat till följd av flyktinginvandringen.

Blekinge liksom övriga Sverige står därmed inför den viktiga uppgiften att kompetensförsörja mot förestående behov inom näringsliv (bygg, it och industrin) och offentlig sektor (skola samt vård och omsorg) och samtidigt sänka den strukturella arbetslösheten.²⁹ Den här långsiktiga matchningen ser ut att vara en särskilt stor utmaning i Blekinge, där arbetslösheten sedan 2007 gått från att vara i nivå med riksgenomsnittet till att nu ligga långt över. Med en relativ arbetslösheten på samma nivå som riksgenomsnittet skulle 5 230 vara inskrivna som arbetslösa i Blekinge under det fjärde kvartalet, ungefär 1 700 färre än förväntat. Arbetslösheten i länet är dessutom högre trots att andelen utrikes födda i befolkningen fortfarande ligger under det nationella genomsnittet. Sett i ett längre tidsperspektiv framgår det att Blekinge är ett av åtta län i Sverige som varje år sedan mitten av 90-talet haft en arbetslöshet över riksgenomsnittet. Bland dessa län är dessutom Blekinge ett av de fyra där skillnaden mot riksgenomsnittet ökat under perioden 2011-2018 jämfört med 2003-2010.³⁰

Arbetsförmedlingen har tidigare argumenterat för att kommunerna i Blekinge har en helt avgörande roll för att lyckas med den mångfacetterade uppgiften att kompetensförsörja mot 20-talets stora behov.³¹ Kommunerna står inför fyra viktiga uppgifter. I egenskap av huvudman för grund-, gymnasie- och vuxenskolan har kommunerna en nyckelroll när det gäller **inspiration och vägledning** samt för att skapa **attraktiva yrkesutbildningar**. Det gäller både ungdomar och nyanlända och att involvera arbetsgivare är en framgångsfaktor. I egenskap av sin storlek som arbetsgivare inom utbildnings- samt vård- och omsorgssektorn har kommunerna tillgång till ytterligare två viktiga nycklar för den långsiktiga kompetensförsörjningen. Som arbetsgivare äger kommunerna i stor utsträckning de beslut som krävs för att uppfattas som **attraktiva arbetsgivare**, både inför studenters utbildningsbeslut och redan anställdas val att stanna kvar i yrket. Slutligen står de aktuella verksamheterna

²⁹ Se "Arbetsmarknadsutsikterna våren 2015, Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2015, s. 58-60) samt "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2016, Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2016, s. 63-65) för mer utförlig analys och referenser angående den växande bristproblematik som är i sikte. I "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017, Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2017, s. 54-55) berörs vilka yrkesgrupper som framförallt berörs av 20-talets kompetensförsörjning.

³⁰ Se "Perspektiv på Sveriges regionala arbetsmarknader" (Arbetsförmedlingen, 2018, bilaga 9).

³¹ Se "Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2017, Blekinge län" (Arbetsförmedlingen, 2017, s. 56-58). I rapporten (s. 54-55) berörs också vilka yrkesgrupper som blir svårast att kompetensförsörja till under 20-talet.

sannolikt inför en mycket svår uppgift när det gäller att kompetensförsörja viss legitimerad arbetskraft inför 20-talet, till exempel när det gäller lärare och undersköterskor. Sannolikt behövs **kompletterande kompetensförsörjning** där mindre kvalificerade yrkesgrupper kan avlasta mer kvalificerade yrkesgrupper med de arbetsuppgifter som inte kräver legitimerad eller kvalificerad kompetens.

9 Bilagor

9.1 Bilaga 1: Metod och urval

Historia och syfte

Arbetsförmedlingen har gjort prognoser sedan 1960-talet. Den nuvarande metodiken infördes i mitten av 1990-talet. Samtidigt infördes ett enhetligt intervjuformulär. Sedan dess har intervjuformuläret utvecklats och antalet frågor har blivit fler.

Syftet med prognosarbetet är att ge Arbetsförmedlingen detaljerad kunskap om läget och framtidsutsikterna på arbetsmarknaden, vilket är viktigt för förmedlingens arbete med vägledning. Prognosarbetet stödjer på så sätt Arbetsförmedlingens kärnuppgift som är att matcha arbetssökande mot arbetsgivarnas rekryteringsbehov. Det sammanställda materialet är också ett viktigt underlag för planeringen av verksamheten på såväl lokal som central nivå. Ytterligare ett viktigt syfte med Arbetsförmedlingens prognoser är att informera och påverka externa aktörer. Arbetsförmedlingen publicerar en nationell och 21 regionala prognoser två gånger per år, i juni och december.

Metod och undersökningens genomförande

Arbetsförmedlingens prognoser baseras på intervjuer med ett mycket stort antal privata och offentliga arbetsgivare. Intervjuerna görs av arbetsförmedlare och svaren inhämtas genom samtal med arbetsgivarna vid ett besök eller per telefon. Motivet till detta arbetssätt är att den ansvarige arbetsförmedlaren ska ha möjlighet att ställa följdfrågor, bland annat för att minska risken för missförstånd kring frågornas syfte och innehåll.

Frågorna handlar bland annat om arbetsgivarnas bedömningar om efterfrågan på varor och tjänster. Vidare ställs frågor om företagets kapacitetsutnyttjande, antal anställda, rekryteringsbehov, bristyrken samt löneutveckling. På motsvarande sätt får de offentliga arbetsgivarna frågor om utvecklingen för sin verksamhet samt om eventuell övertalighet. Uppgifterna inhämtas under sekretesskydd enligt SFS 2009:400 (Offentlighets- och sekretesslagen) 28 kap 12§. Arbetsgivarna har ingen juridiskt bindande skyldighet att delta i Arbetsförmedlingens undersökning.

Resultaten av intervjuundersökningen utgör den viktigaste källan till prognosbedömningarna. En analys och sannolikhetsbedömning av svaren görs dock även med hjälp av annan statistik och med hänsyn till andra faktorer som påverkar utvecklingen på arbetsmarknaden.

Urval och svarsfrekvenser

Basen för Arbetsförmedlingens prognoser är intervjuer med ett representativt urval av arbetsställen^[3] hämtade från Statistiska centralbyråns (SCB) företagsregister. Från och med 2013 avser urvalen arbetsställen med minst fem anställda. För arbetsställen med fler än 100 anställda är undersökningen en totalundersökning. Urvalet är stratifierat utifrån

^[3] Med arbetsställe avses ett företags lokala arbetsplats.

näringsgren (enligt SNI 2007), arbetsställestorlek^[4] och region. Samma urval används normalt i ett år (två prognostillfällen) innan det byts ut mot ett nytt. Urvalet är anslutet till SCB:s Samu-system.

För att vara en urvalsundersökning är antalet intervjuade arbetsställen stort vilket gör att tillförlitligheten totalt sett bedöms som god. I den senaste undersökningen ingick 305 arbetsställen inom det privata näringslivet i Blekinge län och svarsfrekvensen blev 94 procent. Det sker även intervjuer med representanter för olika verksamhetsområden i landets samtliga kommuner och landsting samt med ett antal statliga arbetsgivare. I den senaste undersökningen ingick 58 offentliga arbetsgivare i urvalet i Blekinge län och svarsfrekvensen uppgick till 98 procent.

9.2 Bilaga 2: Definitioner

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator för näringslivet

Arbetsförmedlingens efterfrågeindikator visar arbetsgivarnas bedömningar av hur efterfrågeläget kommer att utvecklas under de kommande 6 månaderna. Indikatorn bygger på underlag från Arbetsförmedlingens intervjuundersökning och presenteras för det privata näringslivet. Värdet 100 motsvarar det historiska genomsnittet, och indikerar därmed ett normalt förväntningsläge. Värdet över 100 visar ett starkare förväntningsläge än normalt och värden över 110 ett mycket starkare förväntningsläge än normalt. På motsvarande sätt visar värden under 100 ett svagare förväntningsläge än normalt och värden under 90 ett mycket svagare förväntningsläge än normalt.

Befolkning i yrkesverksam ålder

Del av befolkningen som är i åldern 16-64 år, alltså i så kallad arbetsför ålder.

Dagbefolkning

Den förvärvsarbetande delen av befolkningen (enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)), som består av alla som *arbetar* på aktuell ort.

Etableringsprogrammet

Etableringslagstiftningen (2010:197) upphörde den 31 december 2017 och Arbetsförmedlingen ansvarar nu för den här gruppens etablering på arbetsmarknaden enligt ”lagen (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare”. Vid årsskiftet övergick därmed *etableringsuppdraget* till att bli *etableringsprogrammet*. Detta innebär att vissa administrativa rutiner förändrats, bland annat att de som avvaktar beslut om etableringsplan inte längre statistikförs i *etableringsprogrammet*. Denna förändring bedöms minska antalet inskrivna inom Etableringen (etableringsuppdraget och etableringsprogrammet tillsammans).

^[4] Urvalet är fördelat på följande storleksklasser: 5-9, 10-19, 20-49, 50-99 samt 100- anställda.

Funktionsnedsatta

Med ”funktionsnedsatta” avses arbetslösa personer med ”funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga”, vilket är kategoriseringen som Arbetsförmedlingen använder i sin verksamhet och som också gäller i den här rapporten. Arbetsförmedlingen har ett så kallat ”sektorsansvar för handikappfrågor inom arbetsmarknadspolitiken” (Förordning 2007:1030 (5§), Arbetsmarknadsdepartementet, Regeringskansliet, 2007), och för att definieras som funktionsnedsatt krävs i regel ett medicinskt underlag och därtill en utredning som klargör individens arbetsförutsättningar. Det är den här gruppen som avses vid hänvisningar till ”funktionsnedsatta” i den här rapporten.

Inskrivna arbetslösa

Inskrivna arbetslösa är summan av öppet arbetslösa och deltagare i program med aktivitetsstöd. Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik tillhör inte Sveriges officiella statistik. Den officiella arbetslöshetsstatistiken redovisas av Statistiska centralbyrån (SCB) i deras Arbetskraftsundersökning (AKU).

Nattbefolkning

Den förvärvsarbetande delen av befolkningen (enligt SCB:s registerbaserade arbetsmarknadsstatistik (RAMS)), som består av alla som *bor* på aktuell ort.

Nettotal

Nettotalen är ett mått på arbetsgivarnas förväntningsläge. Talen beräknas som den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan på deras varor och tjänster kommer att öka minus den andel arbetsställen som bedömer att efterfrågan kommer att minska.

Nyanlända

I Arbetsförmedlingens verksamhet definieras nyanlända som utrikes födda personer vars vistelsetid i Sverige i normalfallet inte överstiger 36 månader efter erhållet uppehållstillstånd beviljat enligt Utlänningslagen (2005:716) 5 kap. 1, 2, 3, 3a, 4 och 6 §.

Registerbaserad arbetskraft

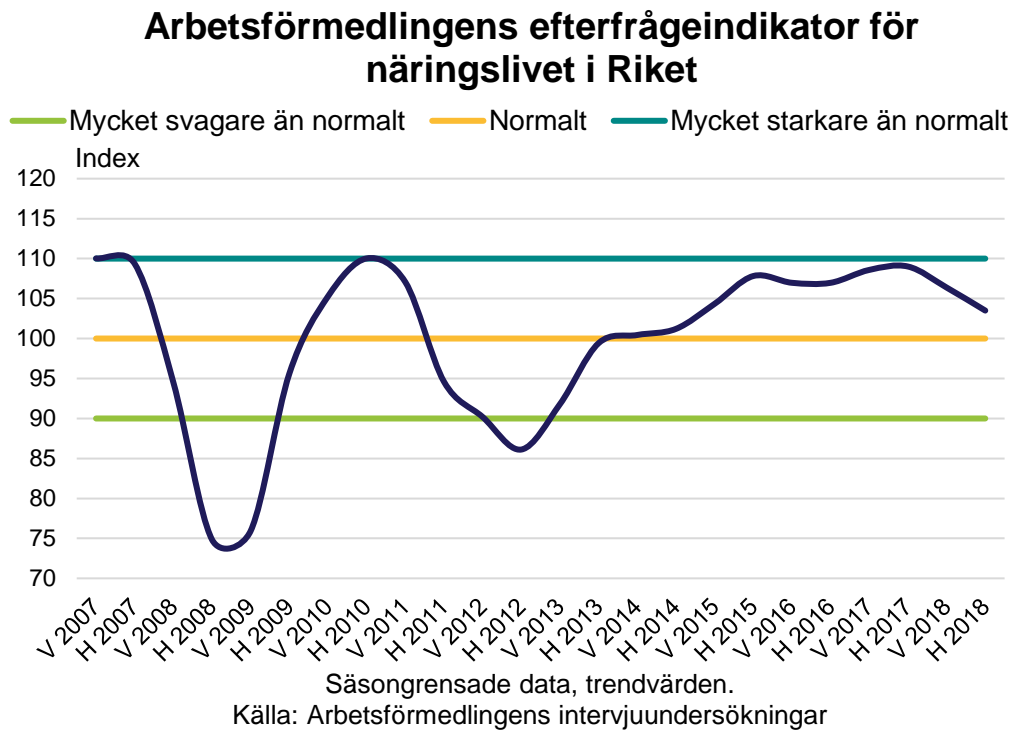
Den registerbaserade arbetskraften utgörs av:

1. Den förvärvsarbetande nattbefolkningen (enligt SCB:s Registerbaserade arbetsmarknadsstatistik, RAMS).
2. Öppet arbetslösa (inskrivna på Arbetsförmedlingen).
3. Personer i program med aktivitetsstöd (inskrivna på Arbetsförmedlingen).

Den registerbaserade arbetskraften används för att redovisa andelen arbetslösa i Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik. Samtliga uppgifter avser åldersgruppen 16-64 år. Eftersom SCB:s RAMS-statistik har en produktionstid på nästan 12 månader används

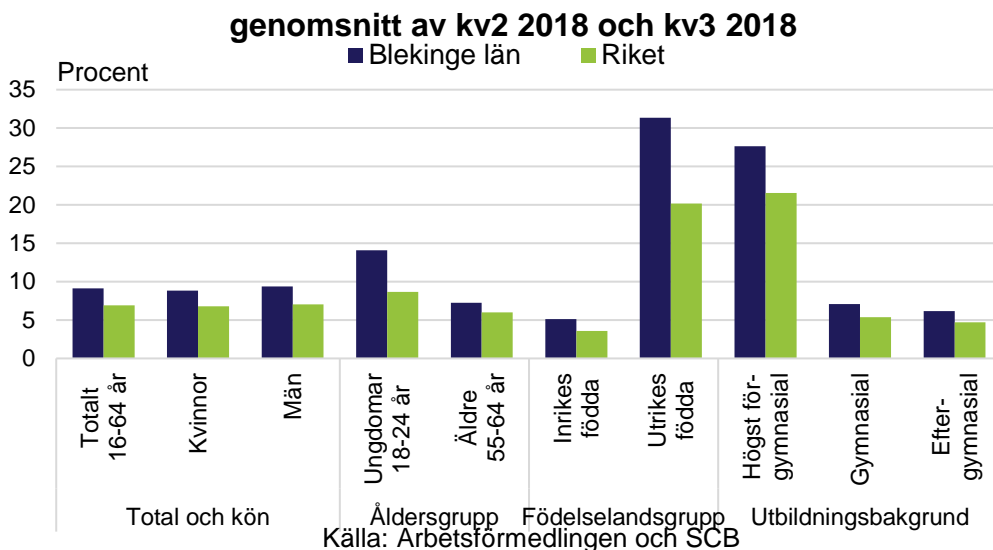
den senast tillgängliga statistiken över förvärvsarbetande som approximation av det aktuella antalet förvärvsarbetande i den registerbaserade arbetskraften.

9.3 Bilaga 3: Efterfrågeindikator för näringslivet i Riket

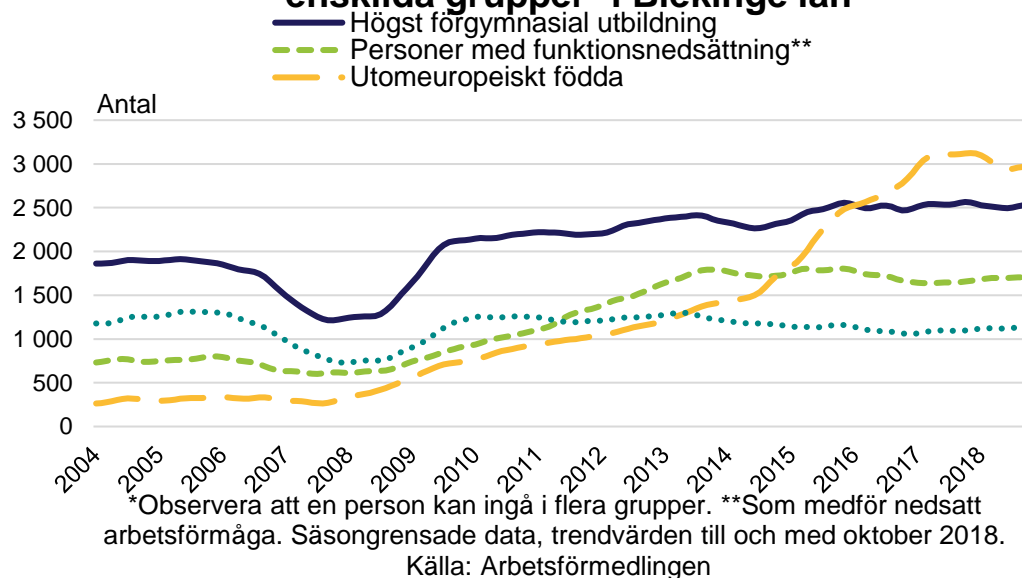
9.4 Bilaga 4: Inskrivna arbetslösa fördelade på enskilda grupper i Blekinge län

Inskrivna arbetslösa 16-64 år fördelat på olika grupper i

9.5 Bilaga 5: Inskrivna arbetslösa med "utsatt ställning" fördelade på enskilda grupper i Blekinge län

Inskrivna arbetslösa 16-64 år fördelade på enskilda grupper* i Blekinge län

Fakta om prognosen

Arbetsmarknadsutsikterna för Blekinge län är en del av Arbetsförmedlingens prognosarbete.

På vår webbplats arbetsformedlingen.se/prognoser kan du läsa mer om vårt prognosarbete. Där hittar du även arbetsmarknadsutsikter för alla län och för landet som helhet.

Om du är intresserad av mer information om framtidsutsikterna för ett speciellt yrke rekommenderar vi vår webbapplikation *Yrkeskompassen*. Se arbetsformedlingen.se/yrkeskompassen. Där beskriver vi jobbmöjligheterna på ett och fem års sikt för nära 200 yrken. Dessa yrken täcker tillsammans cirka 80 procent av arbetsmarknaden.

I rapporten *Var finns jobben?* presenteras en sammanfattning av yrkesprognoserna per yrkesområde på riksnivå. I broschyren *Jobbmöjligheter*, som publiceras länsvis, presenteras yrkesprognoser på regional nivå.

Nästa arbetsmarknadsprognos presenteras i juni 2019.

Arbetsförmedlingen
113 99 Stockholm
Telefon 0771-60 00 00
www.arbetsformedlingen.se